

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra hudební výchovy

Bakalářská práce

Markéta Andělová

Historie a současnost Smíšeného pěveckého sboru KOS

Olomouc 2017

vedoucí práce: PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Historie a současnost Smíšeného pěveckého sboru KOS“ vypracovala samostatně a použila jen prameny uvedené v seznamu literatury.

V Olomouci dne 18. 4. 2017

.....
podpis

Děkuji prof. PaedDr. Leně Pulchertové, Ph.D za odborné vedení práce, poskytování cenných rad a čas, který mi věnovala v průběhu vzniku mé bakalářské práce. Dále děkuji Mgr. Milanu Motlovi za čas věnovaný realizaci rozhovoru, který je jedním ze stěžejních zdrojů mé práce, a také rodině za trpělivost a podporu.

Úvod	6
1 Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola Litomyšl.....	8
1.1 Základní informace.....	8
1.2 Historie Vyšší odborné školy pedagogické a Střední pedagogické školy Litomyšl.....	10
1.3 Studijní obory	11
2. Sbor KOS.....	12
2.1 Sbormistr	13
2.2 Jak se stát členem sboru KOS.....	14
2.3 Spolupráce s regionálními sbory	15
2.4 Spolupráce s orchestry.....	17
2.5 Koncertní turné.....	17
3. Struktura sborové zkoušky	24
3.1 Repertoár	26
3.2 Pohybová složka ve sboru KOS	27
3.3 Nabídka akcí Sboru KOS	28
4. Diskografie sboru KOS	29
1.1 profilové CD.....	29
2.2 profilové CD.....	30
2.3 CD – Eversmiling liberty (rockové oratorium)	31
2.4 Vánoční CD – Čas radosti, veselosti	31
2.5 Gufo	32
2.6 Tour USA 2016	33
2.7 Mozaika vzpomínek	34
2.7.1. Premiéry na CD Mozaika vzpomínek	35
Závěr.....	36

Seznam literatury.....	38
Internetové zdroje.....	39
Seznam příloh.....	42
Přílohy	
Anotace	

Úvod

Už od svého dětství se věnuji hudbě a mám k ní velmi kladný vztah, proto jsem si jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala Smíšený pěvecký sbor KOS Pedagogické školy v Litomyšli.

Tento sbor mě díky mému studiu na střední pedagogické škole velice obohatil nejen o nové zkušenosti, které se týkají vedení smíšeného pěveckého sboru, práce s jednotlivými hlasy, spolupráci s ostatními tělesy, administrativu, poznáváním zemí celého světa, ale také o spoustu nových zážitků, které jsou spojené s hudebními festivaly a mezinárodními soutěžemi.

Právě práce ve sboru je mi ze všech mých dosavadních zkušeností, které souvisejí s hudbou jednou z nejbližších.

Již v mateřské škole jsem se věnovala hře na zobcovou flétnu. Po nástupu do základní školy jsem začala navštěvovat první ročník ZUŠ v Lanškrouně, kde jsem se studiu hry na zobcové flétny věnovala až do nástupu na střední školu. Jako studentka Střední pedagogické školy v Litomyšli jsem od prvního ročníku navštěvovala pěvecký sbor KOS. Po ukončení střední pedagogické školy dále tento sbor navštěvuji a pracuji zde jako asistentka sbormistra Milana Motla. To je jeden z důvodů, proč se ve své bakalářské práci zabývám tématem sborový zpěv a především zaměřením se na historii a současnost Smíšeného pěveckého sboru KOS. Právě tento sbor mě v tomto směru velmi zaujal nejen svou intonační čistotou, pestrým výběrem repertoáru, ale také úspěšností na mnoha národních i mezinárodních soutěžích, festivalech a pořádání koncertních turné do zahraničí.

V první kapitole se budeme zabývat Vyšší odbornou pedagogickou školou a Střední pedagogickou školou v Litomyšli, a to nejen nástinem historie pedagogické školy, ale také studijními obory školy, které je možno v současné době na škole studovat, jako jsou obory Předškolní a Mimoškolní pedagogika a Pedagogické lyceum na středoškolském stupni, ale také obory na vyšší odborné škole. Ve druhé kapitole se zaměříme na Smíšený pěvecký sbor KOS, který na pedagogické škole působí. Také se budeme zabývat současným sbormistrem Milanem Motlem, nabídkou koncertních turné a zároveň nastíníme spolupráci s jednotlivými tělesy. Následně budeme věnovat pozornost zajímavému tématu – jak se stát

členem sboru KOS. Ve třetí kapitole se pokusím podle své vlastní sedmileté praxe ve sboru popsat, jakým způsobem probíhá zkouška Smíšeného pěveckého sboru KOS. Dále se zaměříme na determinanty určující výběr repertoáru sboru, také nastíníme pohybovou složku, která je pro pěvecký sbor KOS typická. V následující kapitole se budeme zabývat nabídkou akcí sboru KOS. Ve čtvrté kapitole nastíníme diskografii sboru KOS a to konkrétně sedm CD, které sbor natočil během patnáctiletého působení smíšené sestavy na Pedagogické škole v Litomyšli.

K bakalářské práci přikládám textové a obrázkové přílohy.

Mým stěžejním zdrojem jsou především kroniky sboru KOS, které jsou uloženy na Vyšší odborné škole pedagogické a Střední pedagogické škole v Litomyšli, dále také almanach a webové stránky pedagogické školy. Ve třetí kapitole vycházím především z rozhovoru se sbormistrem Milanem Motlem, a také ze svých dosavadních zkušeností, jakožto sedmileté členky sboru a současné asistentky sbormistra.

1 Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola Litomyšl

1.1 Základní informace

Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola v Litomyšli (dále jen VOŠP a SPgŠ Litomyšl) má ve vzdělávání pedagogů více než stodesetiletou tradici. Tato škola je jedinou střední školou tohoto typu v bývalém východočeském regionu, a také jedinou vyšší odbornou školou s *Peer programem*¹ v České republice. Škola je zařazena do systému přidružených škol UNESCO a to na základě předloženého projektu Pedagogické interpretace Úmluvy o právech dítěte.

Výchovně vzdělávací systém se zaměřuje nejen na rozvoj odborných vědomostí a dovedností žáků budoucích učitelek mateřských škol, vychovatelek, pedagogů volného času, ale také vzdělávání handicapovaných jedinců. Kromě získávání základních poznatků z odborných předmětů, jako je pedagogika, psychologie, pedagogická praxe, znalost jednotlivých „pedií“ ve speciální pedagogice se studenti učí jejich přetváření ve výchovně-vzdělávacím procesu. Nová vzdělávací koncepce je realizována od roku 1992 a je úspěšná tím, že pedagogická škola získala statut vyšší odborné školy v roce 1996. Tým pedagogických pracovníků zpracoval nový vzdělávací modul na vyšší odborné škole „*Pedagogika specifických činností ve volném čase*“, který dne 4. července 2007 získal akreditaci od MŠMT.

Žáci se výrazně podílí na aktivitách školy, které se týkají veřejných a kulturních vystoupení, předních umístění na mezinárodních soutěžích a festivalech a účasti na velkém množství zájmových útvarů. Někteří žáci se zapojili i do mezinárodního projektu *Comenius*². Žáci vyššího odborného studia jsou také aktivní a podílejí se na činnostech, které se týkají

¹ Protidrogová prevence

² Součást programu Celoživotního vzdělávání, zaměřený na předškolní a školní vzdělávání. Podporuje mezinárodní spolupráci mateřských, základních i středních škol v Evropě a aktivity, které žákům umožňují zúčastnit se studijních pobytů, stáží a kurzů.

Více viz. <http://www.vospspgs.cz/o-skole> a <http://www.naep.cz/comenius>

lidských práv a práv dětí, účasti na odborných seminářích, ale také se podílejí na zpracování projektů např.: SOČ³.

Pedagogická škola se zapojuje se do celostátních humanitárních akcí, jako jsou například Bílá pastelka, Světluška, Svátek s Emilem a jiné. Od roku 1996 spolupracuje se zahraničím na mnoha jiných projektech, konkrétně se Studijním seminářem pro učitele základních škol v Essenu v Německu a Pedagogickou fakultou pro učitele základních škol v Doetinchemu v Nizozemí⁴. Účelem projektů bylo hledání prostředků především pro integrovanou výchovu a vzdělávání. Druhá fáze spolupráce se zahraničím byla v rámci projektu COMENIUS⁵ s účelem vytvořit internetové stránky ve třech světových jazycích a nadále je prezentovat ve společném videofilmu pod názvem „Učení pro změněný život a práci v tomto století“. Od roku 2002 spolupracuje pedagogická škola se Střední a Vyšší odbornou školou pedagogického zaměření ve Wandlitz v Německu. Cílem spolupráce s touto školou byl výměnný pobyt studentů a získávání nových poznatků o německém systému vzdělávání. V lednu 2006 se pedagogická škola zúčastnila projektu spolupráce škol v programu SOCRATES/ Comenius⁶. Kromě VOŠP a SPgŠ v Litomyšli se projektu zúčastnily také školy ze Španělska, Francie, Skotska a Polska. Roku 2012 získala škola grant od Národní agentury pro vzdělávací programy (NAEP) na projekt Mobilita studentů, v rámci projektu Leonardo da Vinci. Cílem byla souvislá třítydenní praxe v mateřských školách ve Velké Británii. V rámci projektu UNESCO se škola také zúčastnila významných akcí, jako jsou například Dítě a jeho práva, Svět vhodný pro děti, Fyzika kolem nás, Země v našich rukou, (Ne) moc médií.

Materiální podmínky školy jsou velmi dobré. Na pedagogické škole je celkem 30 učeben, z toho 15 odborných. Pro výuku tělesné výchovy si škola pronajímá sportovní halu v Litomyšli blízko 3. ZŠ v Litomyšli. Součástí školy je také informační centrum se šesti počítači, které jsou určeny pro studenty. Domov mládeže se nachází na okraji města Litomyšl a tvoří 2 ubytovací budovy, které jsou spojeny skleněnou chodbou. Součástí domova mládeže

³ Středoškolská odborná činnost

⁴ <http://www.vospspgs.cz/o-skole>

⁵ Součást programu Celoživotního vzdělávání, zaměřený na předškolní a školní vzdělávání. Podporuje mezinárodní spolupráci mateřských, základních i středních škol v Evropě a aktivity, které žákům umožňují zúčastnit se studijních pobytů, stáží a kurzů.

Více viz. <http://www.vospspgs.cz/o-skole> a <http://www.naep.cz/comenius>

⁶ Cílem tohoto projektu je nejen rozvíjení komunikačních dovedností v anglickém jazyce, ale také vzájemné poznávání kultury, historie a současného života zúčastněných zemí jako jeden z prostředků multikulturní výchovy

je také školní jídelna, dále kinosál, studovny s klavírem, tichá studovna, fit centrum, hudební místnost s plným vybavením, víceúčelové hřiště a kuchyňky na každém patře. Žáci jsou ubytováni na dvoulůžkových pokojích s příslušenstvím (DM I.), nebo v buňkách, které se skládají ze dvou třílůžkových pokojů s příslušenství (DM II.)

1.2 Historie Vyšší odborné školy pedagogické a Střední pedagogické školy Litomyšl

Počátky vzniku pedagogické školy sahají již do období habsburské monarchie, kdy byl přijat návrh pro zřízení ústavu ke vzdělávání učitelek v Litomyšli. Starosta města Litomyšl pan Laub tehdy propůjčil dvě místnosti v křídle budovy dřívějších reálných škol. Dne 1. září 1905 vydalo C. K. ministerstvo kultu a výchovy povolení ke zřízení nového litomyšlského soukromého ústavu pro vzdělávání učitelek. Prvním ředitelem školy byl jmenován Josef Táborek. V září roku 1905 se konaly první přijímací zkoušky na pedagogickou školu. Bylo vybráno 40 nejlepších uchazeček. Již od 3. října téhož roku bylo zahájeno vyučování v prozatímních prostorách vypůjčených starostou města. Městu Litomyšl byl zadán úkol postarat se o nalezení vhodné budovy pro nově založený ústav. V roce 1907 byl slavnostně otevřen učitelský ústav v novorenesančním stylu, jako byl Smetanův dům a pomník Jana Amose Komenského. Tato budova byla určena nejen pro studentky učitelského ústavu, ale také pro žáky obecné měšťanské školy. Dne 10. února 1909 škola dostala právo veřejnosti, díky němuž byl ústav stavěn na úroveň státních ústavů. Po 1. Světové válce se učitelský ústav znovu stal předmětem zájmu veřejnosti. Novým ředitelem se stal Oldřich Šťastný (1917 – 1937). V roce 1919 se ústav stal koedukačním zařízením, protože ke studiu na tomto ústavu byli přijímáni i chlapci. 25. ledna 1921 byla škola zestátněna a přijala název Koedukační ústav učitelský v Litomyšli. Roku 1929 školu navštívil i Tomáš Garrigue Masaryk. Po nacistické okupaci v roce 1939 nebyl již otevřen 1. ročník a byly upraveny osnovy ve prospěch německého jazyka. V roce 1942 byl ústav zlikvidován, jelikož nebyl zájem o výchovu a vzdělávání českých učitelů. Budova tehdejšího ústavu sloužila jako vojenská nemocnice. Po osvobození se budova obnovila jako místo k vzdělávacím účelům. Od roku 1946 se litomyšlská učitelský ústav stal pobočkou Státního koedukačního ústavu v Chrudimi, který vychovával učitele národních škol až do roku 1948. Nová kapitola školy započala až roku 1950, kdy bylo ministerstvem školství zřízeno Pedagogické gymnázium v Litomyšli pro vzdělávání učitelek mateřských škol. Tehdy se studenti učili v budově gymnázia. Do svého

původního místa se studenti vrací až roku 1952, kdy škola obdržela nový název Pedagogická škola pro vzdělávání učitelek mateřských škol Dr. Zdeňka Nejedlého⁷. Několikrát se měnily studijní obory a způsoby ukončení studia díky měnícímu se Školskému zákonu. V roce 1964 se ustálily dva obory a to Učitelství pro mateřské školy a obor Vychovatelství. Od 1. září 1992 byla zavedena nová koncepce vlastního vzdělávacího programu – Pedagogika volného času, zabývající se přípravou učitelů mateřských škol a vychovatelů. Tento vzdělávací program se vyučoval ve formě středoškolského studia. V září roku 1996 získala škola statut vyšší odborné školy. Tento statut udělilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Od této doby funguje škola pod svým současným názvem – Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola v Litomyšli, Komenského náměstí 22. V roce 2000 byl obor Pedagogika specifických činností ve volném čase přetvořen do modulového způsobu vzdělávání, kde si mohou žáci vybrat mezi zaměřeními Pedagogika volného času, Předškolní pedagogika a Speciální pedagogika. V září roku 2002 se začal vyučovat nový obor – pedagogické lyceum.⁸

1.3 Studijní obory

Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola Litomyšl v současné době nabízí studium několika oborů v denní i kombinované formě. Pro střední odbornou školu se jedná o obory Pedagogické lyceum, Předškolní a mimoškolní pedagogika (podle dřívějšího vzdělávacího programu – Pedagogika volného času. Vyšší odborná škola se zaměřuje na studium speciální pedagogiky, předškolní pedagogiky a pedagogiky volného času.

Od roku 2011 škola nabízí v rámci DVPP⁹ vzdělávací program celoživotního vzdělávání, určený pro veřejnost. Mimo to nabízí také program vzdělávání pedagogických pracovníků pro kariérové poradenství na středních školách. Program je určen pro pedagogy středních škol, kteří chtějí pracovat jako kariéroví poradci.¹⁰

⁷ Litomyšlský rodák, hudební a literární kritik, náměstek předsedy vlády.

⁸ <http://www.vospsspgs.cz/o-skole/historie-skoly>

⁹ Další vzdělání pedagogických pracovníků

¹⁰ <http://www.vospsspgs.cz/?sekce=3/>

Kolektiv zaměstnanců školy: *Almanach vydáný ke stému výročí založení pedagogického vzdělání v Litomyšli. Vyšší odborná škola pedagogická a střední pedagogická škola v Litomyšli. 2005. Současné studijní obory, str. 15-21.*

2. Sbor KOS

Sborový zpěv na Vyšší odborné pedagogické škole a Střední pedagogické škole v Litomyšli datujeme již od 50. let 20. století. Na vzniku pěveckého sboru KOS se podílelo hned několik významných osobností – Ladislav Rubka, Jiří Linha, Josef Martinek, Stanislav Kašpar, PhDr. Pavel Brkl, PaedDr. Dana Ludvíčková, Mgr. Vlasta Hřebcová – pedagog stále působící na pedagogické škole v Litomyšli, Renata Krajčírová, Mgr. Dana Bažantová, Mgr. Jana Hnátová a Mgr. Kamila Pavlásková – Tůmová. Smíšený pěvecký sbor KOS, pracuje při Pedagogické škole v Litomyšli. Jelikož tato škola poskytuje pedagogické vzdělání jak na střední, tak i vyšší odborné škole, sbor mohou navštěvovat žáci střední školy i studenti vyššího odborného studia. Jako každý školní sbor každoročně částečně mění obsazení členů, je tedy sborem migračním. Nevýhodou této skutečnosti je, že sbormistr musí častěji měnit repertoár sboru a v prvních měsících práce „stabilizovat“, ne-li znovu stavět a přetvářet hlasovou kulturu, jelikož většina nejstarších vyzpívaných zpěváků ze sboru odchází. Pozitivem však je, že s příchodem nových členů do sboru přichází nová energie jak pro sbormistra, tak pro stávající zpěváky.

Smíšený pěvecký sbor KOS byl původně sborem dívčím. S nástupem nového sbormistra Milana Motla v roce 2002 se stal sborem smíšeným.

V současné době patří KOS k nejkvalitnějším mládežnickým amatérským sborům v regionu. Účastní se národních a mezinárodních soutěží a festivalů. Má za sebou velmi úspěšná zahraniční turné, projekty a natáčení několika CD. Sbor KOS spolupracuje s několika regionálními sbory, se kterými pořádá především vánoční koncerty.¹¹

¹¹<http://www.sborkos.cz/osboru.aspx>

Kolektiv zaměstnanců školy: *Almanach vydáný ke stému výročí založení pedagogického vzdělání v Litomyšli. Vyšší odborná škola pedagogická a střední pedagogická škola v Litomyšli. 2005. Konec světa nastane, až lidé přestanou zpívat*, str. 34

2.1 Sbormistr

Současný sbormistr sboru KOS Mgr. Milan Motl se narodil roku 1977 v Ústí nad Orlicí. Je absolventem Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové v oborech Hudební výchova a Dějepis. Později vystudoval obor sólový zpěv. Sbormistrovství se věnoval pouze v předmětu Řízení sboru. První sborové zkušenosti získal vedením Chlapeckého sboru *Bonifantes Pardubice*¹² v letech 1999 – 2003. Později zde začal pracovat, jako druhý sbormistr koncertního sboru.

Roku 2002 se stal sbormistrem Smíšeného pěveckého sboru KOS Litomyšl a Komorního sboru KOKOS¹³, kde působí dodnes. V současné době se věnuje soukromému studiu dirigování a doktorskému studiu na Ostravské univerzitě v Ostravě. Zároveň je Mgr. Milan Motl pedagogem hudební výchovy, sborového zpěvu, a věnuje se výuce mladých talentů v oboru Sólový zpěv na VOŠP A SPgŠ v Litomyšli. Je zván do odborných porot pěveckých soutěží a také jako lektor sborových dílen v České republice i v zahraničí. Působí jako hlasový poradce a aktivně se účastní pěveckých činností.

V současné době patří Mgr. Milan Motl mezi nejvýraznější sbormistry mládežnických sborů. Je členem hudební komise Unie českých pěveckých sborů, odborné rady ARTAMA¹⁴ a spoluorganizátorem Hudebního festivalu pedagogických škol České republiky. Za svou dosavadní sbormistrovskou činnost byl mnohokrát oceněn zvláštními cenami poroty – za provedení povinné skladby, dramaturgii, dirigentský výkon nebo za interpretaci soudobé hudby¹⁵.

V roce 2013 získal od Unie českých pěveckých sborů ocenění Sbormistr Junior. Cena mu byla udělena za zásluhy o rozvoj města Litomyšle v oblasti vzdělávání a kultury.¹⁶

Domnívám se, že jedním z nejdůležitějších článků profilace sboru KOS je osobnost sbormistra, jeho odbornost, přístup, charisma a způsob vedení smíšené sestavy. Kromě dirigentského vzdělání je pro hlasovou kulturu sboru a jeho celkovou kvalitu zvuku velmi důležitý způsob provádění hlasové výchovy. Podle mého názoru je také velice důležitá osobní pěvecká zkušenost sbormistra. Při tvorbě zvuku sboru mohou samozřejmě pomoci hlasivky

¹² Více viz. kapitola 2.

¹³ KOKOS – Komorní seskupení velkého sboru KOS, vysvětlení zkratky – KO – komorní, KOS – sbor KOS

¹⁴ Odborný ústav pro oblast neprofesionálních uměleckých aktivit a estetické výchovy dětí a mládeže.

Více viz. <http://www.nipos-mk.cz/?cat=26>

¹⁵ <http://www.sborkos.cz/MilanMotl.aspx>

http://www.ucps.cz/portal/cz/01-01-clanek.php?see_ID=2188

¹⁶ http://www.ucps.cz/portal/cz/01-01-clanek.php?see_ID=2188

poradci, ale zpívající sbormistr je však pro tento sbor velkou výhodou, jelikož své pěvecké zkušenosti uplatňuje i při nácvičku skladeb.

2.2 Jak se stát členem sboru KOS

Jelikož smíšený pěvecký sbor KOS pracuje při Pedagogické škole v Litomyšli, je tedy samozřejmé, že udržet smíšenou podobu sboru je velice složité. V současné době navštěvuje sbor přibližně 80 dívek a 25 chlapců. Získávání chlapců pro estetickou aktivitu a kvalitu jako je sborový zpěv, je často obecně označováno za velice problematickou záležitost. Je zřejmé, že na pedagogické škole, kde jsou převážně studentky v drtivé převaze, je udržení smíšené sestavy o to náročnější. Vyžaduje to velkou osobní angažovanost sbormistra i členů sboru. Klíčovým momentem pro získávání nových členů je nábor ve třídách pedagogické školy, kde je kromě zpěvu prezentován i společenský aspekt sborového zpívání. Kromě nabídky kvalitní práce, pestrého repertoáru, sborových akcí a zahraničních zájezdů, které jsou i v současné době stále velkou motivací, je před jednotlivými zájemci kladen důraz na přátelskou atmosféru ve sboru. Sbor je prezentován jako společenství lidí, kteří jsou spolu rádi a dobrovolně spolu tráví svůj volný čas. Přátelská pouta, která zde vznikají, mnohdy přetrvávají i po absolvování pedagogické školy. Důvodem toho, že se mezi studenty vytvářejí přátelská pouta, je především to, že většina studentů školy pobývá v Domově mládeže v Litomyšli, tudíž se se svými rodiči setkávají pouze o víkendech, proto jsou právě tyto vrstevnické vazby tak důležitým momentem. Pro budoucí sboristy je také zajímavé zjištění, že někteří členové díky sboru výrazně zkvalitnili svůj hlasový projev, což využívají ve svých dalších aktivitách, jako jsou například kapely, jiné vokální soubory a dramatické kroužky, které navštěvují. Jiné pěvecké dovednosti dále rozvíjejí při studiu hudebních oborů či přímo sólového zpěvu na konzervatořích a vysokých školách. Přítomnost chlapeckého elementu ve sboru má velmi důležitý dopad, a to jak v pozitivním, tak negativním smyslu. Díky přítomnosti mužských hlasů se zde nabízí širší spektrum možností práce ve smíšené sestavě. Kromě možnosti vytváření zajímavějšího spektra zvukových barev a možnosti širšího výběru sborových skladeb, má chlapecký element také vliv na celkově zajímavější klima ve sborovém prostředí. Smíšený kolektiv je podle mého názoru zdravější. Je obecně známé, že chlapci jsou obecně méně poslušní a pracovití. Pokud vznikne ve sboru nějaké napětí, příčinou jsou ve většině případů právě oni. Charakteristickým jevem pro chlapce ve sboru je vzhledem k jejich počtu

na škole pocít určité výjimečnosti, vědomí jejich potřeby pro sbor, kterou mají někdy tendenci využívat. Negativním jevem je i sklon k uvolněnějšímu chování a vzájemné kolegalitě. Přesto, že jsou někteří chlapci zvláště v dospívajícím věku problematictí, na zkoušky však docházejí pravidelně a jsou k němu zodpovědní. Sbor má na ně v tomto ohledu jasně pozitivní formativní vliv v oblasti volných složek osobnosti.

2.3 Spolupráce s regionálními sbory

V této kapitole se budeme zabývat výčtem a stručnou charakteristikou regionálních sborů, se kterými i litomyšlský sbor KOS spolupracuje.

Ve městě Litomyšl působí i několik dalších pěveckých sborů. Smíšený pěvecký sbor KOS s nimi spolupracuje v rámci vánočních koncertů, zahraničních turné, nebo při tvorbě a realizaci hudebních projektů¹⁷.

Smíšený pěvecký sbor Vlastimil Litomyšl je jedním z nejstarších sborů v České republice. Sbor vznikl v roce 1862, kdy počet členů sboru čítalo 80 členů. V současné době má tento sbor okolo 25 členů. Současným sbormistrem je Martin Profous.¹⁸

Sbor Paní a dívek Litomyšl je komorní seskupení, které se řadí do amatérských sborů. Tento sbor vznikl v roce 1995. Současné vedení sboru zajišťuje Mgr. Hana Vanišová.

Smíšený pěvecký sbor Smetana Hradec Králové byl založen v roce 1922. Sbornistryní je v současné době Mgr. Lenka Lipenská. Sbor čítá okolo padesáti členů.¹⁹

Bonifantes Pardubice je významné sborové těleso v rámci České republiky. Jedná se o chlapecký sbor, který má přes dvě stě členů. Od roku 1999 do roku 2003 byl sbormistrem Mgr. Milan Motl. V současnosti je sbor pod vedením Jana Míška. Kromě chlapeckého pěveckého sboru působí v Pardubicích ještě mužský pěvecký sbor *Bonifantes*.²⁰

Pěvecké sdružení Dalibor Svitavy datuje svůj vznik od roku 1967. Sbornistryní je PaedDr. Miroslava Ducháčková.

Smíšený sbor Gybon Hradec Králové je sborem studentů Gymnázia Boženy Němcové a Hudební mládeže Hradec Králové. I tento sbor má na svém kontě účast na několika sborových soutěžích a festivalů, a také pořádá několik koncertních turné v České republice i v zahraničí.

¹⁷ Robert Mimra: Budulínek, Andrey Lord Webber: Jesus Christ Superstar, Rockové oratorium Eversmiling liberty, Karel Růžička: Celebration Jazz Mass, Jiří Pavlica: Missa brevis

¹⁸ <http://sborvlastimil.webnode.cz/o-nas/>

¹⁹ <http://sborpaniadivek.ic.cz/index.php/site/onas>

²⁰ <http://www.bonifantes.cz/o-sboru/>

Mezi jeho nejvýznamnější ocenění patří získání zlatého pásma na festivalu Pražské dny sborového zpěvu roku 2001, 1. cena z belgického Neerpeltu z roku 2002, následující roky obdržel zlaté pásmo na celostátní přehlídce Gymnasia cantat a třikrát obdržel titul absolutního vítěze festivalu Opava cantat. Spolupracuje také s Filharmonií Hradec Králové. Sbor se také prezentuje svými dvěma profilovými CD. Sbormistrem a uměleckým vedoucím je Jaromír Schejbal, který je absolventem Univerzity Hradec Králové.²¹

Smíšený sbor Jitro Hradec Králové byl založen roku 1998. Původně pracoval, jako absolventský sbor dětského sboru Jitro, ale v dnešní době jsou členy nejen absolventi, ale také ostatní zkušení zpěváci z Hradce Králové. Počet členů ve sboru Jitro se pohybuje okolo třiceti členů. Sbor koncertuje jak v České republice, tak v Německu, Francii a Itálii. Repertoár je pestrý, zahrnuje skladby od období baroka po hudbu 21. století. Spolupráce sboru je spojena s Filharmonií Hradec Králové a s Komorní filharmonií Pardubice. Sbormistrem je v současné době Mgr. Jan Fajfr.²²

Sbor Jitro Hradec Králové založil roku 1973 Josef Vrátil. Od roku 1977 stojí v čele tohoto sboru sbormistr a umělecký vedoucí Jiří Skopal. Jitro je složitý komplex přibližně 350 dětí od pěti do devatenácti let navštěvujících několik oddělení. Přípravná oddělení se jmenují Broučci, Světlušky, Skřivánek A, Skřivánek B a Vlčí máky. Posledním stupněm před vstupem do hlavního sboru se pro děti stává Jitříčko, ve kterém zažívají zkoušky s hlavním pěveckým sborem. Kromě zpěvu a hlasové výchovy se děti od nejtělejšího věku věnují hudební teorii, intonaci a hře na zobcovou flétnu. Sbormistry, kteří působí v přípravných odděleních Jitra, jsou Lucie Fárová, Miroslava Smolíková a Květoslava Skopalová. Hlavním korepetitorem Jitra je v současné době Michal Chrobák.²³

S výše zmíněnými sbory KOS pořádá koncerty, zájezdy, nebo sborová soustředění, která jsou spojena s realizací celorepublikových projektů, jako je například *Missa brevis* Jiřího Pavlici, *Celebration Jazz Mass* Karla Růžičky, rockové oratorium *Eversmiling liberty* a *Česká mše* Jana Jakuba Ryby.

²¹<http://www.gybon.cz/~gybon/>, <http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=247>

²²<http://www.smisenejitro.cz/content/o-sboru>

²³ http://www.jitro.cz/index.php?page=o_sboru

2.4 Spolupráce s orchestry

Sbor KOS v rámci svých koncertů často spolupracuje také s několika orchestry, především s *Litomyšlským symfonickým orchestrem*. Jedná se o amatérské hudební těleso. Činnost tohoto orchestru sahá až k samotným počátkům orchestrální hudby v Litomyšli díky uvedení *Prodané nevěsty* od Bedřicha Smetany v roce 1876. Od roku 1912 je považován za stálý orchestr. Po první světové válce, konkrétně roku 1922, byl orchestr obnoven. Od roku 1958 se ustálila současná podoba názvu orchestru. Dirigentem je David Lukáš.²⁴ Další z orchestrů je *Vojenská hudba Hradec Králové*, která vznikla v roce 1949. Současným dirigentem je major Jiří Lexa.²⁵

Mezi další orchestry, se kterými sbor KOS spolupracuje, řadíme také *Filharmonii Hradec Králové*. Její vznik se datuje do roku 1978 pod názvem *Operní orchestr města Hradec Králové*. Název byl ustálen až roku 1993. Tento orchestr často účinkuje v rámci sborových koncertů. Hlavním dirigentem je v současné době Ondřej Kukal, šéfdirigentem je Andreas Sebastian Weiser.²⁶

2.5 Koncertní turné

Historií Smíšeného pěveckého sboru KOS prošla spousta zpěváků. I přes každoroční obměny smíšené sestavy se sbor pod vedením Mgr. Milana Motla úspěšně prezentuje na mezinárodních festivalech a soutěžích, jak v České republice, tak i v zahraničí, kde se tradičně umísťuje na předních místech.

Zahraněční cesty začaly už v roce 1996, kdy škola navázala spolupráci se Studijním seminářem pro učitele ZŠ v Essenu (Německo) a Pedagogickou fakultou pro učitele ZŠ v Doetinchemu (Nizozemí). V letech 1996 - 1998 se konalo první mezinárodní setkání pedagogů, nejdříve v Litomyšli, později také v Doetinchemu. Od této doby nadále probíhají výměnné studijní a poznávací pobyty pro studenty a pedagogy pedagogické školy.

V termínu od 5. 9. - 8. 9. 2003 se sbor KOS účastnil koncertního zájezdu do Nizozemí. Smíšená sestava byla hostem na koncertě v Doetinchemu, vernisáži, a také si sbor zazpíval na

²⁴<http://www.nflso.cz/clanky/historie-orchestru.html>

²⁵<http://problemyvarmade.cz/vojenska-hudba-hradec-kralove-a-jeji-neslavny-konec>

²⁶<http://www.fhk.cz/>

náměstí. Zájezd byl spojen s prohlídkou města Amsterdam. Dále sbor navštívil německé město Berlín, kde si sbor zazpíval pod Vítěznou branou. V roce 2005 sbor ve dnech od

3. 4. - 10. 4. navštívil Německo a Nizozemí. KOS vystoupil v sále Waterrijk v Dichterenu, a také navštívil partnerskou školu v Doetinchemu, kde se prezentoval na koncertě, který byl určený pro studenty a pedagogy této školy v aule institutu. Koncertoval také v německém Oldenburgu na Chránovém koncertě věnovaném památce papeže Jana Pavla II. V největším holandském kostele v Loppersumu KOS vystoupil na společném koncertě s holandským sborem IVAK²⁷.

Další rok sbor v pozměněné smíšené sestavě navštívil opět Nizozemí, kde ve dnech 6. 4. - 9. 4. 2006 koncertoval společně se smíšeným pěveckým sborem Vlastimil (Litovel) na radnici v Gietenu s místními holandskými sbory, dále také společně vystoupili s pěveckým sborem VROLIK²⁸ v partnerském městě Roden v sále „Op de Helte“.

Ve dnech 21. 4. - 23. 4. 2006 se sbor účastnil Mezinárodního festivalu Glubczyckého sborového setkání *Silesia Cantat* Glubczyce v Polsku. Smíšený pěvecký sbor KOS obdržel cenu poroty za nejlepší interpretaci kantilénové písně *J.J. Swidera: Molto cantabile*, a také hlavní cenu Grand Prix – soška Glubczyckého anděla pro nejlepší sbor festivalu. Při tomto koncertním turné sbor vystupoval na Galakonzertě v kostele Narození Panny Marie a také vystupoval při mešních obřadech. Ještě téhož roku ve dnech 8. 6. – 10. 6. 2006 zpěváci absolvovali koncertní zájezd na Slovensko, kde smíšený sbor a jeho sólisté vystoupili v Kongresovém sále městského divadla partnerského města Levoča. V publiku byli představitelé města, kulturní organizátoři, ředitelé škol, pedagogové a také studenti.

V roce 2007 ve dnech od 28. 11. - 7. 12. sbor podnikl vánoční koncertní turné do Německa, Holandska a Belgie, kde sboristé koncertovali na různých místech např. v Petkumu, v kostele sv. Petra a Pavla v Loppersumu, v Belgii měli koncert v kostele sv. Martina a také v kostele v Lambertikerku.

V listopadu roku 2008 následovalo dosud nejvýznamnější turné sboru do kanadského Calgary. Další den se KOS setkal se sborem Christ Church a následovalo vystoupení při mši

²⁷ Jedná se o mládežnický pěvecký sbor, jehož sbormistryní je Nanny ter Wiel (Nizozemí)

²⁸ VROLIK je smíšený pěvecký sbor z nizozemského města Roden.

ve stejnojmenném kostele. 1. prosince měla smíšená sestava sboru KOS příležitost koncertovat na *Univerzity of Calgary*. V dalších dnech pak v *Cantos Music Foundation*, *Calgary Toner*, *Fort Calgary* a v divadle *Jubilee Auditorium*. Sbor KOS před tímto významným turné uspořádal Kanadský koncert, který se konal v Kongresovém sále litomyšlského zámku, na kterém sbor posluchače seznámil s celým repertoárem svého vystupování za oceánem²⁹.

V roce 2009 se sbor opět vydal na koncertní turné do Nizozemí, kde se aktivně účastnil koncertu v Petkumu, Middelstumu a měšťě Op de Helte. Účastnil se také oslav výročí svého zahraničního partnerského sboru VROLIK³⁰.

Jedno z dalších významných turné sbor KOS uskutečnil na přelomu dubna a května roku 2011, jehož součástí byla účast na Švýcarském Mezinárodním hudebním festivalu v Montreux. Sbor vystoupil mimo jiné také v divadle ve Vevey. V listopadu téhož roku

se členové sboru účastnili Mezinárodního festivalu v Pasově (Německo), kde koncertovali v budově městské radnice. Své koncertní turné tohoto roku sbor ukončil vánočním zájezdem do Francie, kam se se sborem KOS vydal také Smyčcový orchestr Primavera z Hradce Králové. Obě tělesa společně vystoupila na mši v Brive, dále také koncertovala v *Lyonu*, *Bordeaux*, *Cardillac*, *Sorbonně* a v *Pařížské Latinské čtvrti*, která je součástí *Pařížské univerzity*.³¹

V roce 2011 se sboristé ve dnech od 25. 4. – 3. 5. 2011 účastnili koncertního turné ve Švýcarsku. Po příjezdu do Švýcarska následovala prohlídka krásných měst Luzern a Interlaken. Ve měšťě Interlaken sbor navštívil nádherné švýcarské jezero. Celý sbor byl ubytován v horské chatě ve španělském měšťě Frateco. Dne 28. 4. 2011 se konalo soutěžní vystoupení v divadle ve Vevey v rámci festivalu *Montreux Choral Festival*. Sbor si zde vyzpíval stříbrné pásmo mezi mezinárodními sborovými tělesy. Následující den členové sboru KOS navštívili zámek Chateau de Chillon, kde si také sboristé zaspívali tři lidové písně z českých zemí. Jako překvapení a sladkou odměnou pro sbor KOS byla návštěva čokoládovny Maison Cailier, kde byla pro sboristy nachystána i bohatá ochutnávka pravé švýcarské čokolády. Během pobytu v hornatém Švýcarsku sbor navštívil také jeden

²⁹ Redakce: *KOS si získal srdce obyvatel olympijské Calgary*. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XIX. č. 2, s. 7.

³⁰ Vajrauch, J: *KOS opět na turné v zahraničí*. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšl. Ročník XIX. č. 12, s.26

³¹ Kroniky sboru KOS – rok 2009 – 2011

z nejkrásnějších hradů ve vesnici Gruyere, účastnil se výroby pravého švýcarského sýra o průměru 48 cm, a také viděli krásné Ženevské jezero³². Dne 30. 4. 2011 se členové litomyšlského sboru účastnili závěrečného soutěžního ceremoniálu taktéž v divadle ve Vevey. Při pobytu ve Švýcarsku sbor vystupoval v domově pro seniory, navštívil Olympijské muzeum ve městě Lausanne a cestou zpět do města Vevey mohli sboristé navštívit krásné vinice Lavaux, které jsou zapsány na seznamu světového dědictví UNESCO. Ke konci koncertního turné ve Švýcarsku ještě navštívili město Ženeva.

Ještě téhož roku sbor odcestoval na vánoční turné do Francie a to ve dnech od 25. 11 – 7. 12. 2011. Všichni členové sboru KOS společně navštívili města Lyon, Brive, Bordeaux a Paříž. Toto koncertní turné bylo netypické tím, že společně s litomyšlským sborem KOS do Francie odcestoval také orchestr Primavera³³ a dětský folklorní soubor Červánek³⁴. V průběhu vánočního turné ve Francii měli všichni účastníci koncert v Lyonu, kde vystupovali v rámci mše. V neděli 28. 11. 2011 se konal koncert ve škole ve městě Brive, dále se během vánočního turné konaly večerní koncerty ve městě Langon a St. Bruno, ale také koncert v Cardillac a následná prohlídka tohoto města. Jeden z nejdůležitějších koncertů vánočního turné po Francii byl koncert v katedrále Saint Louis v pařížské Invalidovně, kde si sbor vysloužil dlouhotrvající potlesk ve stoje. Vystoupení pořádalo české velvyslanectví a chválou nešetřila ani velvyslankyně České republiky ve Francii Marie Chatardová, která koncert osobně uvedla. „Kvalitně přednesený repertoár umožnil významným francouzským hostům, jakož i zástupcům diplomatického sboru a českých krajanských organizací, vychutnat si nezaměnitelnou atmosféru našich Vánoc“³⁵

Ve dnech od 18. 4. – 25. 4. 2013 se konalo koncertní turné do Německa a Holandska. V průběhu tohoto zájezdu se konala spousta koncertů – v obecním domě a v kostele ve městě Hinte. Dne 20. 4. se sboristé účastnili prohlídky města Groningen a také navštívili muzeum s názvem Noorfelijk Scheepvaartmuseum. Tento den měl sbor připravený večerní koncert

³² Na jehož břehu se nachází okresní lázeňské město Vevey, které hostilo mnoho známých osobností – James Clavell, Graham Green a Charlie Chaplin. Toto město je také známé vinobraním a čokoládovým průmyslem Nestlé

³³ Smyčcový orchestr působí na Základní umělecké škole Střezina v Hradci Králové – uměleckým vedoucím je Mgr. Jaromír Křováček.

³⁴ Dětský folklorní soubor Červánek působí na Základní umělecké škole Střezina v Hradci Králové. Soubor vznikl v roce 1979 a snaží se o oživení lidových zvyků a tradic. Uměleckým vedoucím souboru je Iva Ondráčková.

³⁵ Fruniova. Z.: *Standing kation pro smíšený pěvecký sbor KOS*. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XIX. č. 12, s. 16.

v synagoze. Následující den členové sboru KOS pobývali dopoledne v hostitelských rodinách a tento den ještě večer sbor vystoupil společně s holandským sborem Vrolik a Jung Vocal Groningen v „De Helte“ v Rodenu. Během tohoto zájezdu sbor také navštívil venkovský statek Verhilfersum v Leensu, dále tako Noordpolderijil u Wattenmeer³⁶ a zaspíval si v Domově důchodců ve Winsumu. Dne 22. 4. měl sbor koncert v Twaalfhovenu a další den si členové sboru zaspívali na večerním koncertě v Doesburgu. Na závěr tohoto turné sbor KOS navštívil Amsterdam, kde měl celodenní rozchod.

V roce 2014 se sbor KOS účastnil koncertního turné do Francie ve dnech od 21. 3. – 29. 3. 2014. Dne 22. 3. 2014 přijel KOS do Paříže, kde následovala návštěva ambasády spojená s koncertem, dále výlet na Eiffelovu věž. V neděli 23. 3. 2014 sboristé navštívili krásné zahrady a zámek ve Versailles a v úterý 25. 3. 2014 město Angers, kde se v kapli Des Ursuels konal koncert společně s orchestrem OLDA³⁷. Následující den členové sboru navštívili Guérande, Le Croisic a krásnou pláž v La Baule. Po příjezdu do Saumuru ve čtvrtek 27. 3. 2014 sbor podnikl výlet na zdejší zámek, dále také do Cande St Martin, kláštera ve Fontevrault a do města Moncereau. V pátek 28. 3. 2014 proběhla prohlídka továrny Gifard, která je charakteristická výrobou francouzských likérů.

Následující rok 2015 se konalo další turné do Maďarska na *Mezinárodní festival* do Budapešti, který se konal ve dnech 29. 3. – 2. 4. 2015 hned po příjezdu do Budapešti byli členové sboru ubytováni v hotelu Griff. Ve večerních hodinách dne 29. 3. 2015 probíhal Opening koncert v Palace of Arts v sále National Bela Bartok Concert Hall. V pondělí 30. 3. 2015 byl pro každý sbor tohoto festivalu připravený individual coaching s jedním z porotců a tím byl Wolfgang Ziendler, který byl sboru KOS nápomocný při skladbě od maďarského skladatele Lajos Bardos – Dana dana. Další den byl pro sbor soutěžní. *Mezinárodní festival* se konal v Competetion Hall BMC. Na něm si sbor vyzpíval zlaté pásmo. Ve středu 1. 4. 2015 se konalo udělování cen Grand Prize, jako soutěž nejlepších sborů festivalu spojené s udílením cen.

V roce 2016 podnikl sbor KOS v termínu od 11. 3. – 29. 3. na pozvání organizace Czech Symphony Project koncertní turné do USA. „*Za projektem stojí doktor Michael Šust,*

³⁶ Mělké moře, které je rozlehlé u pobřežní písčité mělčiny.

³⁷ OLDA – francouzský orchestr z Angers

basbarytonista a pastor, který pochází z Čech. Litomyšlané se s touto osobností měli možnost seznámit během nedávného vánočního koncertu. Michael Šust je nejenom ředitelem, ale také zakladatelem této organizace. V rámci celovečerních koncertů budou KOSáci účinkovat ve třech státech – Missouri, Tennessee a Illinois, představí se však rovněž školákům a plánovaná je i celá řada drobných vystoupení v nejrůznějších institucích ve zmiňovaných státech USA. „V době Velikonoc uspořádáme duchovní koncerty v kostelích a katedrálách,“ komentuje program turné sbormistr KOSu Milan Motl a dodává: „Chybět nebude ani vystoupení na Univerzitě v Saint Louis a dalších školách.“ Pro americké posluchače si muzikanti připravili program, jehož těžiště je postaveno na české národní hudbě a k té neodmyslitelně patří i lidové kroje, v nichž budou zpěváci účinkovat. Vystoupení budou doplněna pohybovou choreografií, na kterou jsou pravidelní návštěvníci KOSáckých koncertů zvyklí a těší se na tato oživení. „Vozembouch pochopitelně chybět nemůže,“ odpověděl s úsměvem sbormistr Milan Motl na dotaz, zda do Ameriky poputuje i tato pro KOS typická rekvizita³⁸.

Cesta z České republiky do St. Louis trvala téměř 24 hodin. Členové sboru byli v průběhu celého koncertního turné ubytováni v celkem třech hostitelských rodinách a to ve městech St. Louis, Chicago a Chattanooga. Během velikonočního koncertního turné si sbor zazpíval americké duchovní písně v úpravě Michaela Šusta na nedělních bohoslužbách s americkým Worship bandem. Členové sboru navštívili v Chicagu spousty krásných míst, jako je např. down town města Chicaga nebo také moravský spolek, který byl typický moravskou lidovou kulturou. Dále si sbor při pobytu v Chicagu zazpíval v areálu moderní školní budovy, která zahrnovala mateřskou, základní a střední školu a poté následovala prohlídka centra města Chicaga. Cestou zpět si členové sboru zazpívali v Chesterfieldu na místě zvaném Willows, a také měli připravený výchovný koncert pro děti z malého městečka St. Rose ve státě Illinois. Během svého koncertního turné členové litomyšlského sboru navštívili spousty zajímavých míst, jako byl Smallville, známý superhrdinou Supermanem, dále Nashville, jako kolébku country hudby, nebo město Chattanooga³⁹, kde sbor KOS vystoupil na večerním koncertě, tentokrát jako open air. Dne 20. 3. 2016 všichni sboristé navštívili velké akvárium ve městě Chattanooga, dále také školu Covenant college, kde si také zazpívali ve velkém auditoriu, které čítá celkem 1000 studentů. Během svého pobytu ve městě Chattanooga sbor KOS navštívil skalní město Rock city, kde koncertoval pro místní

³⁸ http://www.sborkos.cz/web.aspx?page=efb99265_7c5e_4486_a48f_29e4a5b75e4e

³⁹ Město ležící na břehu řeky Tennessee

návštěvníky. Jeden z nejdůležitějších byl večerní koncert na univerzitě Missouri Baptist University v St. Louis. Během koncertního turné sbor navštívil Saint Louis Science Center, dále zpíval na večerní bohoslužbě, která byla spojena s Velkým pátkem, ale také při nedělní bohoslužbě na Boží hod Velikonoční.

Skladba repertoáru, se kterým se sbor KOS prezentuje v různých zemích, je složen především z jedné skladby starých mistrů, jako je např. Charles Villiers Stanford: *Beati quorum via*, dále skladba s majestátním charakterem od Jana Míška: *Gloria Musica*.

Do programu sbor zahrnuje také hudbu současných skladatelů, jako například Lajos Bardos: *Dana – dana*. Snaží se také propagovat svou spolupráci s jinými hudebními tělesy na různých projektech, a proto například na turné ve Švýcarsku sbor zazpíval jednu část z rockového oratoria Eversmilling liberty: *Judas shall set the captive free*.

Na turné v USA, kterým se sbor prezentoval třemi částmi (*Kyrie, Gloria, Sanctus*) z díla *Missa Festiva* od Johna Leavitta, které v roce 2016 natočil ve světové premiéře na svém CD *Mozaika vzpomínek*. Sbor KOS se snaží v zahraničí propagovat českou lidovou hudbu. Většinou jsou to úpravy lidových písní od *Jana Vičara: Rež, rež, rež a Ej hora hora*.

3. Struktura sborové zkoušky

V této podkapitole nastíníme problematiku sborových zkoušek Smíšeného pěveckého sboru KOS a následně se budeme zabývat jejich strukturou, a podrobným popisem jednotlivých částí.

Sborové zkoušky KOSu se konají dvakrát do týdne a to v úterý a čtvrtek v čase od 16:00 h – 17.30 h v jedné z učeben Pedagogické školy v Litomyšli. Tato učebna bohužel není určena přímo pro nácvik sboru, jelikož neobsahuje sborové stupně, a proto je pro jednotlivé sboristy těžké vnímat celistvý zvuk, barvu a vyváženost sborového tělesa.

Celá zkouška je koncipována do čtyř bloků. První částí je uvítání zpěváků, podání informací o nejbližších akcích sboru KOS, sborových soustředěních, popřípadě seznámení s novým repertoárem, kterému předchází rozdání nových not, dále také poslech nové skladby a orientace ve svém partu. Pokud jde o skladbu s jiným, než českým textem, následuje přepsání a deklamace správné výslovnosti. Ve druhé části probíhá rozezpívání zpěváků. Minimální délka činí 20 minut. Při rozezpívání celého sboru sbormistr dbá na správné posazení tónu, artikulaci, ale také na barevnost a nosnost tónů v jednotlivých oktávách. Dále se sbormistr zabývá poslechem jednotlivých hlasů ve sboru (soprán, alt, tenor, bas). Pokud je nějaký problém v jednotlivých hlasech, ať už se týká nečisté intonace, nesprávného rytmu, nebo nesprávné výslovnosti, tak se množství zpěváků reguluje tím, že jednotlivé hlasy zpívají po řadách. Pro příklad zde uvedeme jen pár cvičení, která jsou stálá. Zbytek je proměnlivý. Jako první je stálé brumendo ve střídavém sekundovém postupu. Při tomto typu rozezpívání je nutné dbát na to, aby brumendo bylo nasazeno lehce a do tzv. masky (obličejová část). Následuje zpívání tónů v rozsahu tercie na různé vokály (mi mi mi, mo mo mo, ma ma ma). I zde je nutné dodržovat hlasovou hygienu tím, že nasazení nebude tlačené a jednotlivé vokály budou vyrovnané. Většinou bývá největší problém při přechodu mezi vokály i-e a to především tím, že z vokálu i, které je posazen vepředu je velmi těžké amatérským mladistvým zpěvákům udržet vokál e na stejném místě, jako i. Při dalším cvičení se sbormistr zaměřuje na artikulaci a to pomocí sestupu kvinty tedy od 5. stupně do primy – pimpi dimpi, dim. Při tomto cvičení je důležitá nejen výslovnost, ale také úplné dotažení koncovky m. Jako další následuje cvičení na cílevědomé dotažení intonace se střídajícími se vokály – skok z tercie na kvintu a zpět.

Poté následuje hlasové cvičení v rozmezí oktávy nejprve v legatu a poté ve staccatu na vokál ju, kde při zvyšující se výšce se vokál u mění na o.

Po důsledném rozezpívání nastává hlavní část zkoušky. Velkou výhodou nejen v chodu sborových zkoušek, ale také v organizaci je práce asistentů sbormistra, kteří jsou většinou vybraní absolventi pedagogické školy a také bývalí členové sboru KOS. V současnosti jsou to asistenti – Daniela Krčmářová, Ondřej Kleiner jakožto pedagogové VOŠp a SPgŠ v Litomyšli a Markéta Andělová, studentka UP v Olomouci . Práce asistentů je velice produktivní při činnosti smíšeného sboru, jelikož je zde reálná možnost využití práce na dělených zkouškách po jednotlivých hlasech při nácvičce nové skladby. Jelikož je chlapeckého elementu ve sboru méně, v některých situacích např. při absenci jednoho z asistentů sboristé v tenoru a basu pracují na dělené zkoušce společně. Při dělených zkouškách asistenti dodržují správnou hlasovou hygienu, jako při rozezpívání, dále také čistotu intonace, nosnost tónu, důslednou výslovnost textu, dynamiku a především jistou orientaci ve svém partu. Délka dělené zkoušky je proměnlivá a záleží především na výběru skladby. Účelem této práce během jedné sborové zkoušky nebývá důsledný nácvičce celé skladby, ale následující sezpívání nacvičené části skladby jednotlivých hlasů, většinou sopránů s altem a tenorů s basem. Až po tomto sezpívání následuje zpěv s ostatními hlasy sboru, případně práce s korepeticí⁴⁰.

. Poté následuje poslední část sborové zkoušky – ukončení, rekapitulace, zhodnocení práce na dělených zkouškách a plány rozvržení práce pro další setkání sboru.

Specifickou a důležitou akcí z hlediska tzv. stmelení kolektivu a soužití členů jsou sborová soustředění, která ve sboru probíhají čtyřikrát do roka od pátku do neděle v areálu domova mládeže pedagogické školy. Na prvním podzimním soustředění probíhá tradiční křest nováčků, do jehož organizace se zapojují všichni členové. Nováčci jsou pasováni na „KOSáky“, získávají patrona, který jim pomáhá se ve sboru rychle adaptovat. Sbornistr má také příležitost svoje zpěváky poznat i mimo zkušebnu

⁴⁰ Současným korepeticí sboru KOS je Marie Jovbaková – ZUŠ Litomyšl – obor Hra na klavír.

3.1 Repertoár

V následující podkapitole se budeme zabývat hlavními determinanty týkající se výběru repertoáru sboru KOS, pro který je typická především lehkost, mladistvost, ale hlavně způsob interpretace skladeb jednotlivých období. V této podkapitole budu vycházet z rozhovoru se sbormistrem Milanem Motlem, který byl uskutečněn dne 6. 1. 2017 na Pedagogické škole v Litomyšli.

Velice podstatným znakem profilace sboru je repertoár, který je založený na pestrosti, efektnosti a různorodosti skladeb. Hlavním kritériem pro jeho výběr je právě pestrost a to jak stylová, tak po stránce charakteru skladeb.

- 1) Skladby různých stylů vyžadují určité zaměření a znalost jednotlivého období, a také různé typy interpretace. Právě toto vyžaduje u zpěváků zdokonalování hlasových možností a dovedností, potažmo hlasovou kulturu celého sboru (příkladem specifické interpretace jsou skladby renesanční vokální polyfonie).
- 2) Členové sboru mají možnost seznámit se s jazykovými odlišnostmi jednotlivých hudebních epoch.
- 3) Důraz kladen na různorodost skladeb je důležitým aspektem pro motivaci jednotlivých členů sboru při zkouškách, sborových soustředěních a navozuje uvolněnější atmosféru při nácviu skladeb
- 4) Pestrost repertoáru je velice důležitá pro posluchače a diváky. Sbory mají navíc oproti instrumentálním tělesům tu výhodu, že vzhledem k hudebnímu vývoji od vokální k instrumentální hudbě a také díky menšímu rozsahu vokálních skladeb, mohou divákům na jednom koncertě nabídnout průřez od nejstarší hudby po současnost.
- 5) Pestrost repertoáru je také základním faktorem pro úspěšnost na mezinárodních soutěžích a festivalech. Sbor, který prokáže svou všestrannost ve zvládnutí a interpretaci skladeb různých stylových období má větší šanci na lepší hodnocení poroty.

Mnoho sbormistrů hledá pro zaručení zájmu mladých zpěváků zajímavost a atraktivitu ve sborových skladbách z oblasti nonartificiální a to především populární hudby. Milan Motl, jak uvádí v rozhovoru, je však přesvědčen, že pokud je výběru skladeb věnována náležitá

pozornost, mladé zpěváky lze přesvědčit o kráse a zajímavosti i skladeb na první poslech méně líbivých, ale za to hodnotných. Vedle výše zmíněné sociální a společenské hodnoty tak sbor nabízí další uměleckou hodnotu. V tomto ohledu se plně ztotožňuje s názorem Ivana Poledňáka, vysloveným na jedné z konferencí *Cantus Choralis* (2011), že pro naše sbory by měla být hlavní atraktivitou národní lidová hudba, která pro svou hudební originalitu, obsahové sdělení i pro odpovědnost ke zděděným a trvalým hodnotám. Sbormistr vychází se své vlastní zkušenosti a tedy může potvrdit, že mládež tuto hudbu přijímá a dokáže ji výrazově i interpretačně velmi dobře zvládnout, má ji dokonce ráda. Další blízkou oblastí pro mladé zpěváky je hudba renesanční. Sborová tvorba 20. století a hudba současná je pro ně přitažlivá především díky výrazné metro-rytmické stránce a neotřelým postupům (parlanda, glissanda, aleatorika, témbrové plochy). Pokud se sbormistrovi podaří najít takovou skladbu, která se zpěvákům zalíbí, jsou ochotni na ní zapracovat, nastudovat ji, i když je náročná.⁴¹

3.2 Pohybová složka ve sboru KOS

Charakteristickým rysem pro Smíšený pěvecký sbor KOS je využití pohybu při ztvárnění spirituálů, populárních písní, při hudbě současné, ale především při prezentaci hudby lidové.

Při celkovém pohledu na využití pohybové složky ve sborových tělesech je právě pohyb velice zpestřujícím a stále rozšiřujícím se trendem. V zahraničí jsou choreografické prvky v prezentaci jednotlivých sborů běžně užívaným jevem. Jsou součástí celkového projevu sboru. Setkáme se s ním nejen při běžných vystoupeních sboru, ale i na prestižních sborových soutěžích a festivalech a sbor KOS v tomto ohledu není výjimkou. Jak již bylo výše zmíněno, sbor KOS využívá pohyb především v hudbě lidové. Příkladem lidových písní ztvárněných pohybem jsou např.: Zdeněk Lukáš: K horám, Jede sedlák do mlejna, Jan Vičar: Gorale, Gufo či Rež, rež, rež. Pro přiblížení se k prostředí, ze kterého píseň pochází, sbor KOS využívá nejen pohybovou složku, ale také nejrůznější kostýmové doplňky a rekvizity, jako jsou šátky, klacky, klobouky, lidové kroje a lidové nástroje - např. řehtačky, vozembouchy atd.

Mohli bychom se zamyslet nad tím, proč je zrovna využití pohybové složky, tak zásadním faktorem pro interpretaci jednotlivých skladeb? Mým názorem je, že využití pohybu má velmi působící efekt pro posluchače, pokud je dobře zvládnutý, dále slouží jako doplněk hudby, ať

⁴¹ Viz. Rozhovor sbormistra Milana Motla realizovaný na pedagogické škole v Litomyšli dne 6.1. 2017

už hudby lidové, nebo umělé. Jednotná a synchronní připravenost pohybové složky ozvláštňuje a upoutává pozornost diváků při sborovém vystoupení a také účinností pohybu se zvyšuje společná tvůrčí práce sbormistra se zpěváky a jejich vzájemná inspirace.

3.3 Nabídka akcí Sboru KOS

Vedle repertoáru je v současné době, která je plná mnoha jiných atraktivnějších aktivit velice pestrá nabídka akcí. Jak zmínil v rozhovoru sbormistr Milan Motl, že velkou motivací pro sboristy jsou stále zahraniční zájezdy. Zpěváky do náročné a soustředěné práce motivují také soutěžní klání. Na soutěžích mají možnost poznat úroveň jiných sborů, popřípadě si uvědomit a zhodnotit kvalitu vlastního sboru. Zajímavá je z hlediska zpěváka, ale také posluchače spolupráce s různými instrumentálními tělesy. Přínosem pro sbor KOS byla spolupráce se symfonickým orchestrem, cimbálovou muzikou, lidovou kapelou, swingovým orchestrem i rockovou skupinou. Velmi lákavé jsou pro zpěváky z takové spolupráce vzešlé projekty, které KOS realizuje společně s dalšími sbory. Bylo to například Rockové oratorium *Eversmiling liberty* dánských autorů Johansena a Kullberga, *Celebration Jazz Mass* skladatele a pianisty Karla Růžičky nebo provedení díla *Missa brevis* od Jiřího Pavlici. Práce na společném nastudování pro zpěváky je také možnost poznat způsob vedení jiných sbormistrů, srovnat jejich přístup, třeba i docenit kvality svého uměleckého vedoucího.

4. Diskografie sboru KOS

1.1 profilové CD

Jedná se o první profilové CD sboru KOS s názvem *Směšený pěvecký sbor KOS VOŠP a SPgŠ Litomyšl*. Součástí tohoto CD je malá dvojjazyčná brožura⁴², která obsahuje nejen základní informace o sboru KOS, ale také o VOŠP a SPgŠ v Litomyšli, kde sbor působí. Dále v ní můžeme najít informace o předchozí sbormistryni Janě Hnátové⁴³, a také informace o stávajícím sbormistrovi Milanu Motlovi. V bukletu dále nalezneme také seznam členů sboru KOS a vybrané fotky z koncertních turné a mezinárodních festivalů.

Natáčení CD proběhlo ve dnech 21. – 22. 5. školního roku 2004/2005 v Kapitulním kostele Povýšení sv. Kříže v Litomyšli a v Kongresovém sále litomyšlského zámku. Křest prvního profilového CD sboru byl spojen s říjnovými oslavami 100 let založení Vyšší odborné školy pedagogické a Střední pedagogické školy v Litomyšli⁴⁴. Koncert se uskutečnil taktéž v Kapitulním kostele Povýšení sv. kříže v Litomyšli. Ke spolupráci byl přizván také Litomyšlský orchestr a soubor scénického tance C- dance z Ústí nad Orlicí⁴⁵.

CD sboru KOS je koncipován do třech tematických bloků.

První část je nazvána, jako *Vznešená hudba našich předků* - obsahuje skladby z období renesance (Orlando di Lasso – *Jubilate Deo*, Jan Campanus Vodňanský – *Favete lingvis singuli*), baroka (Georg Friedrich Händel – *hymnus Allelujah* z oratoria Mesiáš, Johann Sebastian Bach – chorál *Jesus bleibet meine Freude* z kantáty BWV 147, Tielmann Susato, arr. Jos van den Borre – *Signum*), klasicismu (Wolfgang Amadeus Mozart – *Ave verum corpus*), ale také sbor *Proč bychom se netěšili* z opery *Prodaná nevěsta* od *Bedřicha Smetany*.

Druhou částí je *Krása a poetičnost hudby lidové*, která obsahuje nejen českou lidovou píseň *Jede sedlák* v úpravě od Zdeňka Lukáše, moravskou lidovou píseň *Bude večer* v úpravě Zbyňka Mrkosi, ale také slovenskou lidovou píseň *Čáčina* v úpravě Oldřicha Halmy.

⁴² Český a anglický jazyk

⁴³ V roce 1988 absolvovala na Univerzitě Palackého v Olomouci obor česká filologie na hudební katedře. Od roku 1998/1999 se podílela na vedení sboru KOS v Litomyšli.

⁴⁴ Redakce: *Stoletá mladice slavila*. In: Publicistika Svitavska. Svitavsko 2005, str. 6

Radek Štěpík: „*Kosům*“ *to ladí čím dál lépe*. In: Publicistika Svitavska. Svitavsko 2005, str. 9

⁴⁵ Soubor moderního scénického tance pod vedením Evy Veverkové (Ústí nad Orlicí)

Více informací na: <http://cdance.xf.cz/> (31. 3. 2017)

Třetí část s názvem *Za hudbou do světa* se nám snaží přiblížit zahraniční tvorbu. Tato část obsahuje mexickou lidovou píseň *La cucaracha*, africký spirituál *Syiahamba* v úpravě Nielse Erlanka, dále skladbu Zoltána Kodály - *Túrót eszik a cigány* a černošský spirituál *Hush! Somebody's callin' my name* v úpravě Brazeala W. Dennarda.

2.2 profilové CD

Svým designem 2. profilové CD sboru KOS s názvem *Gloria Musica* velmi podobné 1. profilovému CD sboru. Je stejně, jako první CD navrhuto v modré barvě, na které je žlutou barvou vyznačeno logo sboru KOS. CD obsahuje již rozsáhlejší brožuru, která kromě předchozích informací, které jsou obsaženy v brožuře 1. profilového CD sboru obsahuje také slovo k dramaturgii CD, přehled dosavadních úspěchů a recenze několika českých i zahraničních sbormistrů⁴⁶

Toto CD datujeme do roku 2007. Natáčení *Missy brevis* od Jiřího Pavlici, která je také obsažena v seznamu nahrávaných skladeb proběhlo ve dnech od 29. 9. – 1. 10. roku 2006 v sále Filharmonie Hradec Králové pod vedením PaedDr. Dany Ludvíčkové. Ostatní části CD byly natáčeny v kostele Povýšení sv. Kříže v Litomyšli ve dnech 11. 5. - 13. 5. 2007.

Seznam skladeb na CD je rozčleněn do jednotlivých bloků, které zpívá nejen sbor KOS, ale také KOKOS⁴⁷.

Jedná se o *Krásu vokální polyfonie*, kde je uvedena skladba Thomase Weelkese – *On the plains fairy trains* (příklad pětihlasé renesanční polyfonie) a skladby Orlanda di Lassa – *Mattona mia cara* (vokálně polyfonní madrigal na téma německého vojáka, který vyznává své vyvolené dívce lásku), *Je l'ayme bien* (francouzská, lyrická, polyfonní píseň) a *Echo* (ve dvojsborové technice. Dále je na CD prezentována slovenská lidová píseň v úpravě od Václava Ševčíka *Prší, prší len sa leje*, ale také africká píseň *One by one*.

Křest CD byl spojen s květnovým Slavnostním koncertem, kde se sborem KOS vystupoval také *Hradišťan*, *orchestr Hradec Králové* a *C- Dance z Ústí nad Orlicí*.

⁴⁶ Eva Šeinerová – Karviná, Jiří Skopal – Hradec králové, Tadeus Eckert – Polsko, Nanny ter Wiel – Nizozemí.

⁴⁷ Komorní seskupení sboru KOS. Vysvětlení zkratky – KO – komorní, KOS – sbor KOS.

2.3 CD – Eversmiling liberty (rockové oratorium)

Toto CD se neřadí mezi profilová CD sboru KOS, jedná se o vzpomínku na jeden z projektů, na kterém se nepodílel jenom litomyšlský sbor KOS, ale také ostatní sbory – *Gybon a Jitro z Hradce Králové*. Svým designem je toto CD velmi zajímavé. Osahuje nejenom dvojjazyčný buklet, ve kterém jsou informace o oratoriu, ale také je zde nastíněna historie makabejských válek a text oratoria. Můžeme zde naleznout také informace o jednotlivých sborech a instrumentalistech, kteří se na projektu podíleli. Natáčení CD proběhlo v dubnu roku 2009 ve spolupráci se sbory z Hradce Králové v Kapitulním kostele Povýšení sv. Kříže v Litomyšli. Křest CD se uskutečnil v zámeckém amfiteátru v Litomyšli.

Oratorium obsahuje 22 hudebních čísel, jako jsou například *Mourn* (Truchlete), *Oh father* (Ó, otče), *Lead on* (Veď dál), *Judas shall set the captive* (Juda osvobodí porobené), *Father of heaven* (Otče nebes), *Rejoice, O Judah* (Raduj se Judsko). Všechny části jsou zpívány v anglickém jazyce. Vyskytují se zde sólové výstupy – soprán zpívá Michaela Račáková, tenor zpívá Jakub Dryml. Sólové výstupy jsou za doprovodu instrumentalistů a sborové výstupy slouží buď, jako podklad sólistů, nebo jako samostatný výstup.

Doprovodný orchestr je tvořen z mladých muzikantů a studentů ze středních a vysokých škol. Své instrumentální schopnosti uplatňují ve svých kapelách, jako jsou *Mother's Angels*, *Notyřáky*, *Věneband* a *The Coolers*. Někteří členové kapely jsou také členové sboru KOS.

2.4 Vánoční CD – Čas radosti, veselosti

Jedná se o doposud jediné vánoční CD sboru KOS. Tvůrčí zpracování obalu je typicky vánoční a je laděno do světle modré a bílé barvy. V některých písních se kromě celého sboru KOS prezentují také sólisté – Zuzana Imramovská, Veronika Kladivová, Veronika Němcová, Lubomír Brůžek, Ondřej Kleiner, Michael Skalický a Josef Vajrauch.

Skladby na vánočním CD jsou rozděleny do dvou bloků. První blok s názvem *České Vánoce* obsahuje koledy typické pro české země. První koledou je *Čas radosti, veselosti* v úpravě od Jaroslava Krčka, podle které se také jmenuje celé vánoční CD. Mezi další koledy, které zpívá celá sestava sboru KOS je také *Padla rosa studená* taktéž od Jaroslava Krčka. Mezi další české koledy, které obsahuje toto CD jsou známé koledy v úpravě od Jaroslava Kříčka *Den přeslavný* a *Byla cesta, byla ušlapaná*. V první části se dále setkáváme

s koledami, které nazpívali výše zmínění sólisté sboru KOS, jako jsou *Co to znamená, Pod kostelíčkem tráva zelená, Tedy poženem a honem, Radostně budem zpívati, hleďte!*, a také koleda *Zamračený koledník* v úpravě od Jaroslava Křičky. Ve druhém bloku pod názvem *Vánoční písně z různých koutů světa* se můžeme setkat s koledami z ostatních zemí. Mezi ně řadíme latinskou koledu *Adeste fideles*, velšskou *Deck The Hall*, polskou *Lulajze Jezuniu*, slovenskou *Vstávajte pastieri*, holandskou *Nu Zit wellekome Jesu, lieve heer*, dále anglickou s francouzským nápěvem *Ding dong! Merrily on High*, rakouskou *Stille Nacht* v úpravě od Franze Grubera, americkou vánoční píseň *Jingle Bells* v úpravě Raye Charlese a anglickou *A Merry Christmas* v úpravě Arthura Warella.

Zpěv sboru a sólistů je podpořen instrumentálním doprovodem, konkrétně zobcovými flétnami, klarinetem, houslemi, kontrabasem, kytarou, klavírem, nástrojem kazu a perkusemi.

2.5 Gufo

Toto v pořadí 3. profilové CD smíšeného pěveckého sboru KOS je vydáno, jako dvoj-CD, kde se na prvním CD se prezentuje sboru KOS a na druhém je také komorní sbor KOKOS. Tvůrčí zpracování obalu CD je moderně zpracovaný a na titulní straně se objevuje hlava sochy od litomyšlského sochaře Olbrama Zoubka. CD jsou barevně odlišena, laděna do cyklámenovo (růžové) - černé kombinace, což jsou v současnosti nejen sborové barvy, ale také charakteristické barvy sborových krojů. Buklet je opět dvojjazyčný, jako u předchozích CD a jsou v něm obsaženy nejen obecné informace o sboru, VOŠP a SPgŠ Litomyšl, dále o sbormistru Milanu Motlovi, ale také shrnutí práce ve sboru během deseti let spojený s názory hlasové pedagožky Nanny ter Wiel (Nizozemí), ale je také obohacen o slova hudebního skladatele Jana Vičara. Dále se zde můžeme setkat se sumářem úspěchu sboru KOS od roku 2003 do 2011.

Na prvním CD v podání komorního sboru KOKOS jsou skladby rozdělené do třech hudebních bloků. První blok s názvem *Renesanční hudba* obsahuje skladby od Thomase Morley *Now Is The Month of Maying*, dále *Il Bianco e dolce cigno* od Jacquese Arcadelta, *El grilo*, *Come Again*, *Belle qui tient ma vie* a *Vecchie letrose* Adriana Willaerta. V druhém bloku *Lidová hudba* se KOKOS prezentuje v hudbě lidové a to písněmi slováckými *Bude večer* a *Okolo Hradišča* a moravskou lidovou písní *Ó láska, láska*. Třetí blok s názvem

Sborový populár - „vypalovačky“ je charakteristický černošskými spirituály *I'm Gonna Ride* a *Gown Down Moses*.

Na druhém CD se prezentuje Smíšený pěvecký sbor KOS. Druhé CD je opět rozděleno do třech bloků. První s názvem *Renesanční hudba*, kde si můžeme poslechnout *Tutto lo di' mi dici* od Orlanda Di Lassa, *Cantate Domino* a *Fair Phyllis I saw*. V druhém bloku, který nese název *Hudba 20. a 21. století* obsahuje známé skladby například od skladatele Jana Vičara – *Gorale* a také *Gufo (Vejr)*, podle které se celé 3. Profilové CD sboru KOS jmenuje. Dále jsou zde skladby od Johna Leavitta – část *Gloria* z *Missy festivy*, dále *Vanitas* od Jiřího Temla, *Lamentation of Jeremiah* a *Kosí fox* Josefa Stelibského. V třetím bloku s názvem *Lidová hudba* je natočena česká *Na horách*, moravská *Mikulecká dědina*, ruská *Veniki*, kopaničářská *Veru si ty, šohájčku* a boršická v úpravě od Jana Vičara *Rež, rež, rež* (Žito, žito, žito).

2.6 Tour USA 2016

Toto CD bylo připraveno ve spojitosti s plánovaným turné do USA⁴⁸, které se konalo ve dnech od 11. 3. – 29. 3. 2016 na pozvání organizace *Czech Symphony Project* s cílem, aby si američtí posluchači mohli odnést českou hudbu domů. Vzhled tohoto CD je typicky americký. Titulní stranu tvoří americká vlajka s americkým mikrofonem a nechybí zde ani logo sboru KOS. Celé CD Tour USA je v anglickém jazyce a obsahuje pouze základní informace o litomyšlském sboru. Toto CD obsahuje především písně, se kterými se sbor KOS na koncertním turné prezentoval, jako jsou *Vecchie letrose*, *Il bianco e dolce cigno*, *Contrapunto bestiale alla mente*, jako prezentace renesanční hudby, dále také *Gloria musica* Jana Míška, 3 části z díla *Missa festiva* Johna Leavitta – *Kyrie*, *Gloria*, *Sanctus*, dále maďarská píseň *Dana-dana*. Dále je zde prezentována hudba lidová, příkladem je *Jede sedlák do mlejna*, *Rež, rež, rež*, *Gorale* a *Proč bychom se netěšili* z opery *Prodaná nevěsta* litomyšlského rodáka Bedřicha Smetany. Na CD je také dále *Syiahamba*, *Judas Shall Set The Captive Free* z rockového oratoria *Eversmilling Liberty*, ale také spirituál *I'm gonna ride*.

⁴⁸ Viz kapitola č. 2 – konkrétně podkapitola 2.5 Koncertní turné

2.7 Mozaika vzpomínek

Mozaika vzpomínek je 4. profilové CD Smíšeného pěveckého sboru KOS. Toto CD vzniklo na základě velmi nabytého programu na podzim roku 2016. Sbor vystoupil nejen v rámci *Mezinárodního festivalu Mladá Praha*, kde si odvezl titul absolutního vítěze, zazpíval si v Beskydském divadle v Novém Jičíně, několikrát koncertoval v Litomyšli, účinkoval v rámci *Smetanovy Litomyšle* v opeře J.P. Rameaua – *Pygmalion*. Vedle těchto koncertních nabídek sbor KOS vystoupil na českém velvyslanectví ve Vídni, měl celovečerní koncert v pražském Rudolfinu a také odletěl za oceán na koncertní turné do USA⁴⁹.

Dramaturgie dvojalbum Mozaiky vzpomínek je koncipována chronologicky od období renesance až po současnost. Na tomto CD se prezentuje nejenom sbor KOS, ale také komorní sbor KOKOS. Buklet, který je součástí Mozaiky vzpomínek, je opět dvojjazyčný a obsahuje nejen seznam skladeb na prvním a druhém CD, ale také jmenný seznam všech, co se na vzniku CD podíleli. Dále jsou v něm informace o sboru KOS, sborníku Milanu Motlovi a o VOŠP a SPgŠ Litomyšl. Kromě výše zmíněných informací jsou v bukletu fotografie z koncertů z Ameriky, barokní opery *Pygmalion*, ve které sbor KOS účinkoval v rámci *Smetanovy Litomyšle* na zámku v Nových Hradech, fotografie z koncertu z podia pražského Rudolfinu, z amerických mešních obřadů a mnoha dalších.

První CD je rozděleno do sedmi tematických bloků. V prvním celku s názvem *Sborová zdravice* je skladba majestátního charakteru *Gloria Musica* Jana Míška. *Hudba starých mistrů*, jako blok druhý obsahuje skladby *Chi la goliarda, donne, vo'imparare, Stabat mater dolorosa* a *Fac ut ardeat cor meum* z kantáty *Stabat Mater* Giovanni Battista Pergolesi, a také *Gloria* z kantáty *Gloria* Antonia Vivaldiho. Třetí hudební celek s názvem *Hudební klasicismus* obsahuje skladbu *Stabat Mater* ze stejnojmenné kantáty Jana Křtitele Vaňhala a *Nocturno* W. A. Mozarta. V dalším hudebním bloku s názvem *Český romantismus* nalezeneme skladby od českých hudebních velikánů B. Smetany a A. Dvořáka. Následující, již pátý hudební celek s názvem *Hudba současná* zahrnuje skladbu *Beati quorum via* Charlese Villers Standforda, *Dana – dana* Lájose Barda a dvě části z *CJM*⁵⁰ - *Kyrie* a *Gloria*. V předposledním hudebním celku prvního CD s názvem *V lidovém tónu* si můžeme poslechnout

⁴⁹ Viz kapitola 2. – podkapitola 2.5 Koncertní turné.

⁵⁰ Celebration Jazz Mass (Jazzová mše) – světoznámého jazzmana Karla Růžičky

moravskou lidovou píseň *Všeci ludja povedajů* v úpravě Jana Bernátka, českou lidovou píseň *Jede sedlák do mlejna* Jaroslava Krčka a Zdeňka Lukáše, a také *Ej hora, hora* a *Rež, rež, rež* Jana Vičara. Poslední hudební celek s názvem *Africké písně* obsahuje jihoafrickou duchovní píseň *Siyahamba* a pracovní *Tshotsholoza stimela* Markuse Detterbecka.

Druhé CD je rozdělené do dvou hudebních celků. V prvním bloku s názvem *Slavnostní mše* je nahráno 5 částí díla *Missa Festiva* od skladatele Johna Leavitta – *Kyrie*, *Gloria*, *Credo*, *Sanctus* a *Agnus Dei*. V druhém hudebním celku s názvem *Americké duchovní písně* je znázorněna vzpomínka na americké mešní obřady ve městě St. Louis, Chattanooga a Chicago. Tento hudební blok zahrnuje černošský spirituál *I'm gonna ride*, duchovní píseň *You raise me up* v úpravě Rogera Emersona, a také duchovní písně v úpravě od Michaela Šusta *Lamb of God*, *Deep river*, *Open up the heavens*.

2.7.1. Premiéry na CD Mozaika vzpomínek

CD 1

č. 15. – *Všeci ludia povedajů* – moravská lidová v úpravě Jana Bernátka

- natočeno ve světové premiéře

č. 17. – *Ej, hora, hora* a *Rež, rež, rež* – z cyklu *K horám* Jana Vičara

- natočeno v premiéře ve smíšené verzi

CD 2

č. 1. – 5. - John Leavitt – *Missa festiva* – natočena ve světové premiéře

č. 6. – *I'm gonna ride* – černošský spirituál

- úprava: Cyndee Peters, Michael Šust

č. 7. – *Deep river* – černošský spirituál

- úprava: Michael Šust

č. 8. – *Lamb of God* – duchovní píseň

- úprava: Michael Šust

č. 9. – *Open up the heavens* – duchovní píseň

- úprava: Michael Šust

Závěr

Bakalářská práce zpracovává téma Historie a současnost Smíšeného pěveckého sboru KOS. Cílem práce bylo zmapování historie a současnosti nejen pěveckého sboru, ale také pedagogické školy, na které sbor KOS působí. Dále nahlédnutí do struktury a organizace sborových zkoušek, pěstování a upevňování hlasové kultury. V následujících kapitolách jsme se věnovali determinantům ovlivňujících výběr repertoáru, zapojení pohybové složky a využití rekvizit, které jsou pro sbor KOS charakteristické. Toto téma jsem si vybrala z důvodu, že jsem se s takto spíše prakticky pojatým tématem v jiných pracích nesečkala. Mohla jsem čerpat ze svých vlastních zkušeností, jakožto sedmiletá členka sboru KOS a současná asistentka sbormistra Milana Motla. Díky této zkušenosti mám možnost se podílet na vnitřní organizaci sboru, která se týká vedení sborových zkoušek, upevňování hlasové kultury, ale také organizaci sborových soustředění, účasti na hudebních festivalech a plánování koncertních turné spojených se sborovou administrativou.

„Sbor KOS zpívá všem pro radost“. Právě takto bych charakterizovala můj pohled na sbor Vyšší odborné školy pedagogické a Střední pedagogické školy v Litomyšli. Velice obdivuji práci, energii a nápaditost sbormistra, který byl za svou sbormistrovskou činnost několikrát odměněn. Kromě práce sbormistra, asistentů a samozřejmě členů sboru je velmi obdivuhodné, že i přes nízký počet chlapců na Pedagogické škole v Litomyšli se neustále daří udržet smíšenou sestavu sboru KOS. Vystoupení sboru kromě kvalitního zpěvu je zajímavé nápaditostí, vtipnou choreografií a využití tématických rekvizit a kostýmů. Ve sboru panuje přátelská atmosféra, která je důležitým determinantem pro efektivní práci a symbiózou mezi sbormistrem a členy sboru. Efektivita práce vede k velkým úspěchům na několika národních i mezinárodních soutěžích a festivalech.

Sbor KOS každoročně absolvuje mnoho turné do zahraničí, které je vždy spojeno nejen se zpěvem, ale také poznáním historií měst a kulturních památek. Minulý rok se sbor vrátil z koncertního turné z USA. V tomto roce, tedy roku 2017 sbor KOS plánuje vánoční koncertní turné opět do USA, kde mimo země, které už v roce 2016 navštívil, budou členové sboru KOS pobývat také v Kanadě. V roce 2018 je plánováno další významné koncertní turné do Japonska.

Díky asistenci sbormistra Milana Motla jsem měla možnost nahlédnout a použít, jako stěžejní zdroj mé bakalářské práce kroniky sboru KOS, které jsou každým rokem pečlivě

vedeny a zahrnují veškeré programy koncertů, diplomy ze soutěží a spousty krásných fotek a zážitků, které jsou spojeny se sborovými koncerty a koncertními turné.

Seznam literatury

Kolektiv zaměstnanců školy: *Almanach vydaný ke stému výročí založení pedagogického vzdělání v Litomyšli*. Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola v Litomyšli 2005.

Kroniky sboru KOS:

Kroniky sboru KOS uloženy na VOŠP a SPgŠ v Litomyšli

- I. - období 2002 – 2007
- II. - období 2007 – 2009
- III. - období 2009 – 2011
- IV. - období 2011 – 2013
- V. - období 2013 – 2015
- VI. - období 2015 – 2017

Diskografie sboru KOS:

- CD KOS VOŠP a SPGŠ Litomyšl, 2005, PULA
- CD Gloria musica, 2007, PULA
- CD Čas radosti veselosti, 2008, PULA
- CD Gybon-Jitro-Kos: Eversmiling liberty, rockové oratorium,
2009, PULA
- CD Gufo, 2009, PULA
- CD Tour USA 2016, 2016, PULA
- CD Mozaika vzpomínek, 2016, PULA

Články z novin a časopisů:

Lilie – Zpravodaj města Litomyšl

Redakce: *KOS si získal srdce obyvatel olympijské Calgary*. In: *Lilie – Zpravodaj města Litomyšl*. Ročník XIX. č. 2, str. 7

Vajrauch, J: *KOS opět na turné v zahraničí*. In: *Lilie – Zpravodaj města Litomyšl*. Ročník XIX. č. 12, str. 26

Redakce: . Z.: *Standing kation pro smíšený pěvecký sbor KOS*. In: *Lilie – Zpravodaj města Litomyšle*. Ročník XIX. č. 12, s. 16.

Redakce: *Stoletá mladice slavila*. In: *Publicistika Svitavska.Svitavsko 2005*, str. 6

Redakce: Radek Štěpík: *„Kosům“ to ladí čím dál lépe*. In: *Publicistika Svitavska. Svitavsko 2005*, str. 9

Internetové zdroje

Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola, Litomyšl, Komenského nám. 22. *Vospspgs*[online]. [cit. 2017-02-03]. Dostupné z: <http://www.vospspgs.cz/>

Smíšený pěvecký sbor KOS Pedagogické školy Litomyšl. *Sbor KOS* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.sborkos.cz/>

NAEP. *Národní agentura pro evropské vzdělávací programy* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.naep.cz/comenius>

Artama. *Odborný útvar NIPOS Artama: Nefesionální umělecké aktivity dospělých a estetické aktivity dětí a mládeže* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz/?cat=26>

České sbory.cz. *Ceskesbory* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.ceskesbory.cz/>

Smíšený pěvecký sbor Vlastimil Litomyšl. *Sbor Vlastimil* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://sborvlastimil.webnode.cz/>

Sbor paní a dívek. *Sbor paní a dívek* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://sborpaniadivek.cz/>

Chlapecký sbor BONIFANTES: Základní umělecká škola BONIFANTES. *Chlapecký sbor BONIFANTES*[online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.bonifantes.cz/>

Gymnázium Boženy Němcové. *Gymnázium Boženy Němcové/pěvecký sbor* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <https://www.gybon.cz>

Smíšený sbor Jitro: zpíváme pro radost svoji a druhých. *Smíšené Jitro* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.smisenejitro.cz/content/o-sboru>

Litomyšlský symfonický orchestr. *Historie Litomyšlského symfonického orchestru* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.nflso.cz/clanky/historie-orchestru.html>

Smíšený pěvecký sbor Smetana Hradec Králové. *Smíšený pěvecký sbor Smetana Hradec Králové* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.sbor-smetana.cz/>

Českomoravské pomezí. *Pěvecké sdružení Dalibor slaví 45. narozeniny koncertem* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.ceskomoravskepomezí.cz>

Problémy v armádě. *Vojenská hudba Hradec Králové a její neslavný konec* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://problemyvarmade.cz/vojenska-hudba-hradec-kralove-a-jeji-neslavny-konec>

Filharmonie Hradec Králové. *Filharmonie Hradec Králové* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.fhk.cz/>

České sbory.cz. *Ceskesbory* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.ceskesbory.cz/>

Jitro: Královéhradecký dětský sbor. *Jitro* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.jitro.cz/>

Přílohy

Seznam příloh

Rozhovor se sbormistrem sboru KOS Mgr. Milanem Motlem

Obr. 1 Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola Litomyšl

Obr. 2 Současný ředitel Mgr. Stanislav Leníček

Obr. 3 Domov mládeže pedagogické školy Litomyšl

Obr. 4 Domov mládeže pedagogické školy Litomyšl a jídelna

Obr. 5 Sbormistr Smíšeného pěveckého sboru KOS – Mgr. et Mgr. Milan Motl

Obr. 6 Milan Motl – ocenění „Sbormistr junior“

Obr. 7 Logo Smíšeného pěveckého sboru KOS

Obr. 8 Sbor KOS před významným turné do Kanady

Obr. 9 Hudební festival pedagogických škol v Litomyšli 2008

Obr. 10 Vystoupení sboru KOS na Domově mládeže pedagogické školy Litomyšl

Obr. 11 Mezinárodní festival v Montreux (Švýcarsko)

Obr. 12 Slavnostní koncert festivalu Festa Academica (2011)

Obr. 13 Sbor KOS na soutěži Opava cantat

Obr. 14 Mezinárodní festival mladých pěveckých sborů a orchestrů Young Prague

Obr. 15 Slavnostní koncert oslav 10 let působení současného sbormistra

Obr. 16 Provedení sborové hymny Kosí fox v úpravě Oldřicha Halmy

Obr. 17 Komorní sbor KOKOS

Obr. 18 Vánoční koncert sboru KOS v Litomyšli

Obr. 19 Soutěžní vystoupení na festivalu Budapest International Choir Festival

Obr. 20 Vystoupení dívčí části sboru v rámci festivalu Smetanova Litomyšl

Obr. 21 Opera J. P. Rameau: Pygmalion (zámek Valtice)

Obr. 22 Provedení opery Pygmalion J. P. Rameau (zámek Nové Hrady)

- Obr. 23 Křest „nováčků“ sboru KOS – téma Mafie
- Obr. 24 Vystoupení pro místní návštěvníky Rock city (USA) - 2016
- Obr. 25 Turné do USA – vystoupení na mešních obřadech
- Obr. 26 Slavnostní koncert spojený s křestem CD Mozaika vzpomínek (2016)
- Obr. 27 Křest CD Mozaika vzpomínek (2016)
- Obr. 28 Koncert v pražském Rudolfinu – lidové kroje
- Obr. 29 1.profilové CD sboru
- Obr. 30 2. profilové CD sboru – Gloria Musica
- Obr. 31 CD rockové oratorium Evesmiling liberty
- Obr. 32 Vánoční CD sboru KOS – Čas radosti, veselosti
- Obr. 33 3.profilové CD sboru KOS a KOKOS
- Obr. 34 CD Tour USA 2016
- Obr. 35 4. profilové CD – Mozaika vzpomínek

Přílohy

Rozhovor se sbormistrem sboru KOS Mgr. Milanem Motlem

Rozhovor byl prováděn v budově VOŠP a SPgŠ v Litomyšli dne 6.1. 2017

Sbor KOS má zázemí na pedagogické škole v Litomyšli, vyhovuje Vám?

Dobré zázemí školy je předpokladem pro kvalitní výsledky našeho sboru a toho se nám jak ze strany ředitele školy Stanislava Leníčka a předsedkyně správní rady nadačního fondu pedagogické školy v Litomyšli Olgy Kusé dostává ve velmi vrchovaté míře. V současné nelehké ekonomické situace to není samozřejmost a jsme si toho vědomi. Velkou oporu však nacházíme i u představitelů města Litomyšl.

Je velmi neobvyklé, že zrovna na pedagogické škole je pěvecký sbor smíšeného charakteru.

Jaká je práce s chlapeckým obsazením hlasů? Jaký je jejich přístup?

Prítomnost chlapeckého elementu ve sboru má dle mých zkušeností silně kořenící dopad, a to jak v pozitivním, tak negativním smyslu. Kromě možnosti vytváření zajímavějšího spektra zvukových barev, možnosti širšího výběru sborových skladeb, má chlapecký element také vliv na celkově zajímavější klima ve sborovém společenství. Smíšený kolektiv je dle mého názoru zdravější. Negativa jsou nasnadě - chlapci jsou obecně méně poslušní, pracovití. Pokud vznikne ve sboru nějaké napětí, příčinou jsou ve většině případů právě oni. Charakteristickým jevem pro chlapce ve sbor KOS je vzhledem k jejich počtu na škole pocit určité výjimečnosti, vědomí jejich potřebnosti pro sbor, kterou mají někdy tendenci využívat. Negativním jevem je i sklon k uvolněnějšímu chování, alibismu a vzájemné obraně navzájem. V takové situaci je někdy velmi těžké mezi ně proniknout a dosáhnout nápravy. Přesto, že jsou někteří chlapci zvláště v dospívajícím věku problematictí, na zkoušky však docházejí pravidelně, jsou k němu zodpovědní. Sbor má na ně v tomto ohledu jasně pozitivní formativní vliv v oblasti volných složek osobnosti.

Jak je možné se do smíšeného pěveckého sboru KOS dostat? Jak a kde získáváte nové členy?

Čím „nováčky“ motivujete?

Klíčovým momentem pro získávání nových členů je nábor ve třídách, kde je kromě zpěvu prezentován i společenský aspekt sborového zpívání. Kromě nabídky kvalitní práce, zajímavého repertoáru, atraktivních akcí a zahraničních zájezdů, které jsou i v současné době stále velkou motivací, je před eventuálními zájemci akcentována sociální dimenze. Sbor je prezentován jako společenství lidí, kteří jsou spolu rádi a dobrovolně spolu tráví svůj volný čas. Přátelská pouta, která zde vznikají, mnohdy přetrvávají i po absolvování školy. Důvodem uchování těchto vazeb je fakt, že většina studentů školy je internátních, s rodiči se setkávají pouze o víkendech, proto je sociální aspekt tak důležitým momentem. Pro budoucí sboristy je také zajímavé zjištění, že někteří členové díky sboru výrazně zkvalitnili svůj hlasový projev, což využívají ve svých dalších aktivitách, jako jsou kapely, jiné vokální soubory, dramatické kroužky, které navštěvují. Jiní svoje pěvecké dovednosti dále rozvíjejí při studiu hudebních oborů či přímo sólového zpěvu na konzervatořích a vysokých školách, tak jako je tomu u jiných sborů.

Jaké jsou determinanty ovlivňující výběr repertoáru, aby mladé zpěváky sborový zpěv motivoval?

Mnoho sbormistrů hledá pro zaručení zájmu mladých zpěváků zajímavost a atraktivitu ve sborových skladbách z oblasti nonartificiální a to především populární hudby. Jsem však přesvědčen, že pokud je výběru skladeb věnována náležitá pozornost, mladé zpěváky lze přesvědčit o kráse a zajímavosti i skladeb na první poslech méně líbivých, ale za to hodnotných. V tomto ohledu se plně ztotožňuji s názorem Ivana Poledňáka, vysloveným na jedné z konferencí Cantus Choralis, že pro naše sbory by měla být hlavní atraktivitou národní lidová hudba - pro svou hudební originalitu, obsahové sdělení i pro odpovědnost ke zděděným a trvalým hodnotám. Ze své vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že mládež tuto hudbu přijímá a dokáže ji výrazově i interpretačně velmi dobře zvládnout, má ji dokonce ráda. Další blízkou oblastí pro mladé zpěváky je hudba renesanční. Sborová tvorba 20. století a hudba současná je pro ně přitažlivá především díky výrazné metro-rytmické stránce a neotřelým postupům

(parlanda, glisanda, aleatorika, témbrové plochy). Pokud se sbormistrovi podaří najít takovou skladbu, která se zpěvákům zalíbí, jsou ochotni na ní zapracovat, nastudovat ji, i když je náročná.

Na koncertech sboru KOS je vždy znát úžasná energie. Je opravdu vidět, že to zpěváky velice baví. Co Vás, jako dirigenta motivuje?

Myslím si, že pokud zpěv baví nás, vzniklá energie se přenesení i na diváky. Z mého pohledu je to velice důležitá symbióza. Mě, jakožto sbormistra osobně motivuje sama hudba, její objevování, společný prožitek z ní. Nad tím, kde беру energii, jsem upřímně nikdy nepřemýšlel - je to pravděpodobně z nových skladeb, nových zpěváků (je sice pravda, že vždy smutním, protože mi odejdou ti nejvyzpytvanější) a samozřejmě také přirozeně z úspěchů u publika a především odborné veřejnosti.

Kolikrát do roka a kde probíhá sborové soustředění? Máte přesně naplánovaný program?

Z mého pohledu jsou sborová soustředění velice důležitá pro stmelení kolektivu a soužití členů sboru. Soustředění probíhají čtyřikrát do roka od pátku do neděle v areálu domova mládeže pedagogické školy. Na prvním podzimním soustředění probíhá tradiční křest nováčků, do jehož organizace se zapojují všichni členové. Nováčci jsou pasováni na KOSáky, získávají patrona, který jim pomáhá se ve sboru rychle zadaptovat. Jako sbormistr mám také příležitost svoje zpěváky poznat i mimo zkušebnu. Program máme společně s asistenty předběžně naplánovaný. Samozřejmě, ne vždy se nám podaří tento harmonogram striktně dodržet z důvodu náročnosti některé ze skladeb, ale parciální cíle se snažíme dodržet.

Doménou smíšeného pěveckého sboru KOS je nejen výborný hlasový projev, ale také využití pohybové složky, kostýmů a rekvizit? Proč preferujete právě tento způsob interpretace?

Zpestřujícím a stále se rozšiřujícím trendem v současném sborovém zpěvu je právě využití pohybu. V zahraničí jsou choreografické prvky v prezentaci sboru běžně užívaným jevem. Jsou součástí celkového projevu sboru. Setkáme se s ním nejen při běžných vystoupeních sboru, ale i na prestižních sborových soutěžích a festivalech. Jako bývalý tanečník mám k

pohybu velmi blízko, v pěveckém sboru KOS pohyb užíváme ve spojení se spirituály, populárními písněmi, hudbou současnou, ale především při ztvárnění aranží lidových písní (např. Zdeněk Lukáš: K horám, Jede sedlák do mlejna, Jan Vičar: Gorale, Gufo či Rež, rež, rež.) Pro přiblížení se autenticitě prostředí, ze kterého píseň pochází, využíváme při ztvárnění písní také nejružnější kostýmové doplňky a rekvizity jako jsou šátky, klacky, klobouky, lidové nástroje - např. řehačky, vozembouchy atp. Pokud je pohyb, ať už se jedná o tanec či pouhou gestiku, volen vkusně tak, že plně vychází z interpretované hudby, je pouhým doplňkem a je dokonale zvládnutý, je velmi působivým efektem. I úsporný, ale jednotný pohyb zpěváků ozvláštňuje celé jejich vystoupení. Vychází-li konečná podoba pohybového ztvárnění ze společné tvůrčí spolupráce sbormistra se zpěváky, vzájemnou inspirací vzniklé pohybové ztvárnění je o to účinnější.

Kdo Vám ve vedení sboru pomáhá, máte nějaké asistenty?

Velkou výhodou nejen v chodu sborových zkoušek, ale také v organizaci je práce asistentů sbormistra, kteří jsou většinou vybraní absolventi pedagogické školy a také bývalí členové sboru KOS. V současnosti jsou to asistenti – Daniela Krčmářová, Ondřej Kleiner jakožto pedagogové VOŠp a SPgŠ v Litomyšli a Markéta Andělová. Práce asistentů je velice produktivní při činnosti smíšeného sboru, jelikož je zde reálná možnost využití práce na dělených zkouškách po jednotlivých hlasech při nácvičce nové skladby. Při dělených zkouškách asistenti dodržují správnou hlasovou hygienu, jako při rozezpívání, dále také čistotu intonace, nosnost tónu, důslednou výslovnost textu, dynamiku, ale především jistou orientaci ve svém partu. Za své asistenty jsem velice vděčný, pomáhají mi nejen při vedení sborových zkoušek a soustředění, ale také při organizaci a administrativě spojené se sborovými akcemi.

Jak se vypořádáváte s tím, že je sbor KOS sborem migračního charakteru – že každým rokem se mění obsazení členů?

Jako každý školní sbor i sbor KOS každoročně částečně mění obsazení členů. Nevýhodou toho je, že musíme častěji měnit repertoár sboru a v prvních měsících práce „stabilizovat“, ne-li znovu stavět hlasovou kulturu, jelikož většina nejstarších vyzpívávaných zpěváků ze sboru odchází. Pozitivem však je, že s příchodem nováčků do sboru přichází nová energie jak pro mě, tak pro stávající zpěváky.

Co považujete za největší úspěch za tu dobu, co se sborem KOS pracujete?

Pro nás, jako pro sbor KOS je velká událost a prestiž vystupovat například na takovém festivalu vedle profesionálních těles, jako je Smetanova Litomyšl, která patří s Pražským jarem k našim nejvýznamnějším hudebním festivalům. Velice si důvěry dramaturgie festivalu vážíme a bereme to velice vážně a zodpovědně. I to, že se festival koná v domácím prostředí, je pro nás zavazující. Od našeho sboru se tedy bude očekávat kvalita. Věřím však, že nám Litomyšlané budou držet pěsti i letošní rok, kdy na Smetanově Litomyšli provedeme společně s ostatními tělesy Jazzovou mši světoznámého skladatele a jazzmana Karla Růžičky – Celebration Jazz Mass.

Obr. 1

Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola Litomyšl⁵¹

Obr. 2

Ředitel VOŠP a SPgŠ Litomyšl Stanislav Leníček⁵²

⁵¹ <http://www.vospspgs.cz/o-skole>

⁵² <http://www.vospspgs.cz/galerie/oslavy-100-let>

Obr. 3

Domov mládeže Pedagogické školy v Litomyšli⁵³

Obr. 4

Domov mládeže Pedagogické školy Litomyšl a jídelna – nová budova⁵⁴

⁵³ <http://www.alufront.cz/reference-lehke-obvodove-plaste/domov-mladeze-litomysl/>

⁵⁴ https://www.litomysl.cz/?co=kalendar_akci&akce=detail&id=1324051376236

Obr. 5

Sbormistr Smíšeného pěveckého sboru KOS – Mgr. et Mgr. Milan Motl⁵⁵

Obr. 6

Milan Motl – ocenění „Sbormistr junior“ udělena Unií českých pěveckých sborů⁵⁶

⁵⁵ <http://www.sorkos.cz/MilanMotl.aspx>

Obr. 7

Logo Smíšeného pěveckého sboru KOS⁵⁷

Obr. 8

KOS před významným turné do Kanady⁵⁸

⁵⁶ <http://www.ceskesbory.cz/01-01-clanek.php?id=2188>

⁵⁷ http://www.sborkos.cz/SborKOS_home.aspx

Obr. 9

Hudební festival pedagogických škol v Litomyšli 2008 – provedení písně Gorale (Jan Vičar)⁵⁹

Obr. 10

Vystoupení sboru KOS na Domově mládeže pedagogické školy Litomyšl⁶⁰

⁵⁸ Kroniky sboru KOS

⁵⁹ Kroniky sboru KOS

⁶⁰ Kroniky sboru KOS

Obr. 11

Mezinárodní festival v Montreux (Švýcarsko) ⁶¹

Obr. 12

Slavnostní koncert *festivalu Festa Academica*- Národní dům na Vinohradech (2011)

Karel Růžička -*Celebration Jazz Mass* ⁶²

⁶¹ <http://www.ceskesbory.cz/01-01-clanek.php?id=1919>

⁶² Fotogalerie Karel Kašák

Obr. 13

Sbor KOS na soutěži *Opava cantat*⁶³

Obr. 14

*Mezinárodní festival mladých pěveckých sborů a orchestrů Young Prague (2013) – ocenění: zlaté pásmo a titul absolutního vítěze*⁶⁴

⁶³ Kroniky sboru KOS

Obr.15

Slavnostní koncert oslav 10 let působení současného sbormistra Milana Motla⁶⁵

Obr. 16

Provedení sborové hymny *Kosí fox* v úpravě Oldřicha Halmy⁶⁶

⁶⁴ Fotografie Ondřej Kleiner – kroniky sboru KOS

⁶⁵ <http://www.ceskesbory.cz/01-01-clanek.php?id=2076>

⁶⁶ <https://www.klickevzdelani.cz/Ve%C5%99ejnost/Ze-%C5%BEivota-%C5%A1kol/Aktivity-S%C5%A0/articleType/ArticleView/articleId/21262/Beneficni-koncert-KOSU-a-KOKOSU-v-Litomysli>

Obr. 17

Komorní sbor KOKOS ⁶⁷

Obr. 18

Vánoční koncert sboru KOS v Litomyšli ⁶⁸

⁶⁷http://www.litomysl.cz/www.litomysl.cz/index.php?lang=cz&co=konference_soc_pece&rok=2011&akce=foto_galerie&todo=foto&id=26

⁶⁸ <http://www.ceskesbory.cz/01-01-clanek.php?id=2372>

Obr. 19

Soutěžní vystoupení na 15. ročníku *festivalu Budapest International Choir Festival*

Ocenění: zlaté pásmo ⁶⁹

Obr. 20

Vystoupení dívčí části sboru v rámci festivalu *Smetanova Litomyšl* – G.B.Pergolesi- *Stabat Mater*⁷⁰

⁶⁹ Fotografie Ondřej Kleiner

⁷⁰ Fotografie Ondřej Kleiner

Obr. 21

Opera J. P. Rameau: *Pygmalion* (zámek Valtice)⁷¹

Obr. 22

Provedení opery *Pygmalion* J. P. Rameau – zámecký amfiteátr zámek Nové Hrady (2016)⁷²

⁷¹ <http://www.ceskesbory.cz/01-01-clanek.php?id=2545>

⁷² Foto: Ondřej Kleiner – kroniky sboru KOS

Obr. 23

Křest „nováčků“ sboru KOS – téma Mafie⁷³

Obr. 24

Vystoupení pro místní návštěvníky *Rock city* (USA) - 2016⁷⁴

⁷³ Foto: Ondřej Kleiner – Kroniky sboru KOS

⁷⁴ Foto: Ondřej Kleiner – Kroniky sboru KOS

Obr. 25

Turné do USA – vystoupení na mešních obřadech⁷⁵

Obr. 26

Slavnostní koncert spojený s křestem CD *Mozaika vzpomínek* (2016)⁷⁶

⁷⁵ Foto: Michael Sust

Obr. 27

Křest CD *Mozaika vzpomínek* (2016)⁷⁷

Obr. 28

Koncert v pražském *Rudolfinu* – lidové kroje⁷⁸

⁷⁶ Foto: Ondřej Kleiner – Kroniky sboru KOS

⁷⁷http://www.sborkos.cz/Vanocni-darek-sboru-KOS/aktuality_detail.aspx?master_a56ddd3b_871c_4a4d_bc14_3f41bcc5bbad_newsId=605f26cb_4183_494d_a120_f3d1ad8c1fb3

⁷⁸ Foto: Ondřej Kleiner – kroniky sboru KOS

Obr. 29

1. profilové CD sboru⁷⁹

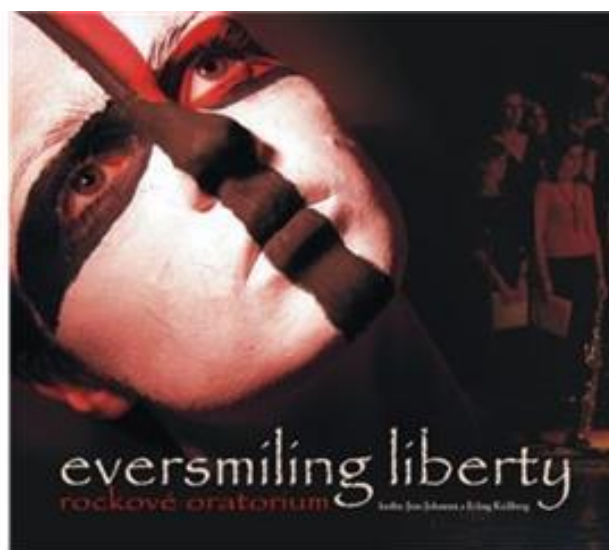

Obr. 30

2. profilové CD sboru – *Gloria Musica*⁸⁰

⁷⁹http://www.sborkos.cz/1--profilove-CD-sboru-KOS/detail.aspx?master_f9916bd1_669a_4c19_b561_3dc5074b5150_newsId=a0e5f297_c9ea_4f17_9101_6f796104fbd1

⁸⁰http://www.sborkos.cz/2--profilove-CD-sboru-KOS/detail.aspx?master_f9916bd1_669a_4c19_b561_3dc5074b5150_newsId=fc07df79_7683_44e6_b55b_870f898773f7

Obr. 31

CD rockové oratorium *Eversmiling liberty*⁸¹

Obr. 32

Vánoční CD sboru KOS – *Čas radosti, veselosti*⁸²

⁸¹http://www.sborkos.cz/Rockove-oratorium-Eversmiling-Liberty/detail.aspx?master_f9916bd1_669a_4c19_b561_3dc5074b5150_newsId=5e4819e0_d6bb_491b_a5ef_cd5d612c259f

Obr. 33

3.profilové CD sboru KOS a KOKOS– *Gufo*⁸³

Obr. 34

CD Tour USA 2016

⁸²http://www.sborkos.cz/Vanocni-CD-Cas-radosti_-veselosti/detail.aspx?master_f9916bd1_669a_4c19_b561_3dc5074b5150_newsId=4d03e890_f57f_415f_a086_9caf2e05a5d6

⁸³http://www.sborkos.cz/3--profilove-CD-sboru-KOS/detail.aspx?master_f9916bd1_669a_4c19_b561_3dc5074b5150_newsId=32b88749_8fcd_4cd3_b18d_cebec700b108

Obr. 35

4. profilové CD – *Mozaika vzpomínek*⁸⁴

⁸⁴http://www.sborkos.cz/Vanocni-darek-sboru-KOS/aktuality_detail.aspx?master_a56ddd3b_871c_4a4d_bc14_3f41bcc5bbad_newsId=605f26cb_4183_494d_a120_f3d1ad8c1fb3

Anotace

Jméno a příjmení:	Markéta Andělová
Katedra:	Hudební výchovy
Vedoucí práce:	PaedDr. Leně Pulchertové, Ph.D
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Historie a současnost Smíšeného pěveckého sboru KOS
Název v angličtině:	The history and the presence of the KOS choir.
Anotace práce:	Cílem bakalářské práce je nejen zmapování historie a současnosti Smíšeného pěveckého sboru KOS (sbormistr Mgr. Milan Motl, koncertní turné, struktura sborové zkoušky, repertoár, spolupráce s hudebními tělesy a diskografie sboru), ale také stručný popis historie a studijních oborů Pedagogické školy v Litomyšli, na které sbor KOS působí.
Klíčová slova:	Smíšený pěvecký sbor KOS, VOŠP a SPgŠ Litomyšl, Mgr. Milan Motl, zpěv, koncertní turné
Anotace v angličtině:	The aim of my Bachelor thesis is the clarification of the history and the presence of the Mixed choir KOS (conductor Mgr. Milan Motl, the concert tour, the structure of the practices, the repertory, the cooperation with musicians and the discography of the choir), as well as the history of the studies of the pedagogical school in Litomyšl, on which the choir has an affect.
Klíčová slova v angličtině:	Mixed choir KOS, pedagogical school in Litomyšl, Mgr. Milan Motl, sing, concert tour
Přílohy vázané v práci:	Rozhovor se sbormistrem Mgr. Milanem Motlem, fotografie spojené s koncerty a koncertními turné sboru KOS, diskografie sboru.
Rozsah práce:	43 stran
Jazyk práce:	Český jazyk